

HVORFOR BOIKOTTE ISRAELSK UNIVERSITETER OG KULTURINSTITUSJONER?

Boikotten gjelder ikke personer,
men forsknings- og kultursamarbeid med
israelske universiteter, forskningsinstitusjoner, kunst- og kulturinstitusjoner.
Den rammer bare enkeltpersoner når de opptrer som representanter for slike institusjoner.
Boikotten gjelder også idrett.

AKULBI

Akademisk og Kulturell Boikott av Staten Israel

Dette studieheftet finnes på Palestinekomiteen.no og akulbi.no i en nettsjersjon med aktive lenker og en PDF for utskrift. Det er også trykt en illustrert kortversjon av studieheftet. Kontakt: post@palestinakomiteen.no

Copyright Palestinakomiteen/AKULBI 2022

Innhold

Del 1 BDS-bevegelsen, akademisk og kulturell boikott av Israel.....	4
BDS-bevegelsen – boikott, de-investering og sanksjoner	4
Hva akademisk og kulturell boikott handler om	5
Det norske oppropet: Om boikott og dialog.....	6
Palestinske kirkeledere ber om støtte og får svar	7
Del 2 Hvorfor boikotte akkurat Israel?	8
De tre grunnene til å boikotte Israel	9
Israel – en sionistisk stat bygd på fordrivelse	10
Israels okkupasjon og ekspansjon.....	11
Israels apartheidregime	13
Israels lov om «Jødisk nasjonalstat» gir jøder eksklusive særretter	14
Del 3 Hvorfor akademisk boikott?.....	15
Hvordan har Israels universiteter brukt sin akademiske frihet?	16
Hvilken frihet har de palestinske universitetene?	19
Akademisk boikott internasjonalt	20
Del 4 Hvorfor kulturell boikott?	22
Bygger merkevaren «Brand Israel» - forbyr palestinsk kunst.....	23
Israel plyndrer og stjeler palestinsk kultur og historie	24
Israel judaiserer landskapet og sletter palestinske spor	25
Uholdbar situasjon for palestinsk fotball	26
Rosavasking bidrar til Israels merkevarebygging.....	27
Kulturell boikott internasjonalt	29
Del 5 Norge og Israel: Akademisk og kulturelt samarbeid eller boikott?.....	30
Norske myndigheter er imot sanksjoner mot Israel.....	31
Norge øker kultur- og forskningssamarbeid med Israel.....	33
Forskningssamarbeid og boikott.....	33
Petroleumsforskning – samarbeid om olje og gass.....	34
Kulturelt samarbeid og boikott.....	35
Ikke dans med okkupasstaten	35
Bryt samarbeidet med Habima! – et lærestykke i kulturell boikott	36
Eurovision Song Contest 2019.....	37
A-ha i Tel Aviv	37
Aurora i front mot rasisme, men ikke mot Israels rasisme overfor palestinerne	37

Norges Fotballforbund lar Israel diktere spillereglene.....	39
Del 6 Israels angrep på BDS-bevegelsen og ytringsfriheten.....	40
Israels kriminalisering av legitim kritikk.....	40
Hvordan Israel angriper menneskerettighetsorganisasjoner og aktivister.....	42
IHRAs kontroversielle definisjon av antisemittisme.....	43
Palestinske og arabiske intellektuelle mot misvisende definisjon av antisemittisme.....	44
Risikerer trakassering.....	44
Israels kampanje møter motbør.....	46
Ytringsfrihet: Frankrike dømt i Den europeiske menneskerettsdomstolen.....	46
Seier for retten til Israel-kritikk og BDS-arbeid i Tyskland.....	46
Norsk opprop fra 57 organisasjoner.....	47
Israels boikottlov rammer ytrings- og organisasjonsfriheten.....	47
Del 7 Ofte stilte spørsmål – for og imot boikott.....	48

Del 1 BDS-bevegelsen, akademisk og kulturell boikott av Israel

SAMMENDRAG

I 2004 lanserte 50 palestinske organisasjoner et opprop om å boikotte israelske akademiske og kulturelle institusjoner¹. Året etter tok det palestinske sivilsamfunnet initiativet til en internasjonal boikott av Israel, som også innebærer å trekke ut investeringer og innføre sanksjoner. BDS-kampanjen (boikott, de-investering, sanksjoner) har i dag en solid, global oppslutning. Oppfordringene fra det palestinske sivilsamfunnet ble fulgt opp av norske akademikere, kunstnere og idrettsutøvere i 2010².

I 2009 publiserte palestinske kirkeledere Kairosdokumentet: Et rop om hjelp.³ De støtter boikotten og har fått støtte fra menigheter verden over. Bispemøtet i Den norske kirke tok i oktober 2020 avstand fra kristenionismen, som bruker Bibelen som begrunnelse for at Israel er en stat for jøder.

BDS-bevegelsen stiller tre krav til Israel:

- Avslutte okkupasjonen og rive muren på Vestbredden.
- Demokratiske rettigheter til palestinerne som bor i Israel.
- At flyktningene og deres etterkommere får vende tilbake eller får erstatning. (FN-resolusjon 194, pkt. 11. 1948⁴)

Akademisk og kulturell boikott av Israel gjelder ikke personer, men forsknings- og kultursamarbeid med israelske universiteter, forskningsinstitusjoner, kunst- og kulturinstitusjoner. Boikotten gjelder også idrett. Den rammer bare enkeltpersoner når de opptrer som representanter for slike institusjoner. Retningslinjene er forankret i folkeretten og universelle menneskerettigheter. Boikotten står ikke i motsetning til dialog, men reell dialog forutsetter likeverd og maktbalanse.

BDS-bevegelsen – boikott, de-investering og sanksjoner

I 2004 erklærte Den internasjonale domstolen i Haag (ICC), opprettet i 1945 for å løse rettslige tvister mellom stater, Israels mur mot Vestbredden for ulovlig. Den kalles sikkerhetsmuren eller apartheidmuren, alt etter fra hvilken side man ser det. Den 9. juli 2005

---

¹ <https://bdsmovement.net/pacbi>

² <https://www.ipetitions.com/petition/akulbi/>

³ Et sannhetens øyeblikk. Kairos Palestina. Mellomkirkelig råd 2010.

[http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20\(endelig\).pdf](http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20(endelig).pdf)

⁴ FN-resolusjon 194, pkt. 11, 1948 <https://www.unrwa.org/content/resolution-194>.

«... flyktninger som ønsker å vende tilbake til sine hjem og leve i fred med sine naboer skal ha adgang til å gjøre dette så raskt som praktisk mulig og at erstatning skal betales for eiendommen til de som velger å ikke vende tilbake og for tap av eller skade på eiendom ...»

lanserte palestinerne et opprop⁵ inspirert av boikottkampanjen mot apartheidregimet i Sør-Afrika. 170 palestinske organisasjoner, politiske partier, fagforeninger og sosiale bevegelser oppfordret det internasjonale samfunnet til å innføre boikott, trekke ut investeringer og innføre sanksjoner (Boycott-Divestment-Sanctions) overfor Israel. BDS-bevegelsen ledes av den bredeste koalisjonen av organisasjoner i det palestinske sivilsamfunnet, BDS National Committee (BNC). Kampanjen for akademisk og kulturell boikott av Israel (PACBI) er en del av BDS-bevegelsen.

Oppropet krever at Israel:

1. Avslutter okkupasjonen og koloniseringen av alt arabisk land og river muren.
2. Anerkjener grunnleggende rettigheter for palestinske borgere av Israel.
3. Respekterer retten palestinske flyktninger har til å vende tilbake til sine hjem og eiendommer, slik den er fastsatt i FN-resolusjon 194, pkt. 11 (1948).⁶

Boikott av staten Israel er ikke et mål i seg selv, men et fredelig virkemiddel for å få oppfylt disse kravene. BDS-bevegelsen understreker at de boikotter på grunn av Israels okkupasjon, kolonisering og apartheidpolitikk. Den tar ikke stilling til statsform, som må bli et forhandlings spørsmål, men fremmer krav som må oppfylles for å få en rettferdig løsning. Boikotten bidrar også til å skape oppmerksomhet og debatt om palestinerne situasjon gjennom målrettede kampanjer som viser hvordan regjeringer, selskaper og institusjoner er med på å støtte opp under Israels okkupasjon og apartheidpolitikk. Boikotten kan også bidra til å styrke palestinerne posisjon i eventuelle forhandlinger. Les mer på [BDS Movement](#) |

Hva akademisk og kulturell boikott handler om

Allerede i 2004 lanserte 50 palestinske organisasjoner et opprop om å boikotte israelske akademiske og kulturelle institusjoner⁷. *The Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel* (PACBI) ble stiftet.

Vi, palestinske akademikere og intellektuelle, oppfordrer våre kolleger i det internasjonale samfunnet til å boikotte alle israelske akademiske og kulturelle institusjoner fullstendig og konsekvent, som et bidrag til kampen for å gjøre slutt på Israels okkupasjon, kolonisering og apartheidstyre.

Utdrag fra de palestinske organisasjonenes opprop (2004)

Kampanjen for akademisk og kulturell boikott har etter hvert fått bred internasjonal oppslutning. Noen eksempler: I 2009 startet [USACBI](#), den amerikanske kampanjen, og israelske [Boycott from Within](#). [BRICUP](#), den britiske kampanjen, gikk fra å støtte palestinske universiteter til å ta standpunkt for boikott. Året etter kom kampanjer i Norge, India og Sør-

⁵ Palestinian Civil Society Call for BDS 2005 <https://bdsmovement.net/call>

⁶ FN-resolusjon 194, pkt. 11 <https://www.unrwa.org/content/resolution-194>. «... flyktninger som ønsker å vende tilbake til sine hjem og leve i fred med sine naboer skal ha adgang til å gjøre dette så raskt som praktisk mulig og at erstatning skal betales for eiendommen til de som velger å ikke vende tilbake og for tap av eller skade på eiendom ...»

⁷ <https://bdsmovement.net/pacbi>

Afrika. Kort tid etter skjedde det samme i Sverige, Canada, Irland, Frankrike, Italia og Spania. Kjente akademikere, forfattere og kunstnere fulgte opp.

Det norske oppropet: Om boikott og dialog

I Norge ble oppfordringen om akademisk og kulturell boikott av staten Israels universiteter, forskningsinstitusjoner og kunst- og kulturinstitusjoner reist i et felles opprop fra akademikere, kunstnere og idrettsfolk i 2010. AKULBI – Samordningskomiteen for akademisk og kulturell boikott av staten Israel – ble etablert for å følge opp dette oppropet. En viktig del av begrunnelsen var at israelske universiteter, forskningsmiljøer og kulturelle institusjoner spiller en nøkkelrolle i okkupasjonsstaten; utstrakt samarbeid mellom staten Israel og USA og Europa på disse feltene har bidratt til å legitimere undertrykkelsespolitikken slik at okkupasjonsregimet framstår som helt normalt:

«Vi ønsker ikke å bryte dialogen, men å ta ansvar og forklare våre kolleger hvorfor vi mener Israels behandling av palestinerne er uakseptabel. Framtida for både palestinere og israelere er avhengig av at okkupasjonspolitikken tar slutt og at grunnleggende menneskerettigheter sikres for alle som bor i området. Dette tror vi ikke vil komme uten press utenfra», heter det i oppropet fra 2010,

Oppropet har fått stor oppslutning, og alle kan signere. Det har klare anbefalinger:

«Vi oppfordrer alle kulturarbeidere og kunstnere, ansatte og studenter ved norske universiteter og høyskoler, samt ansatte ved forskningsinstitutter og kulturelle institusjoner til å avstå fra:

- Forsknings- og kultursamarbeid med staten Israels universiteter, forskningsinstitusjoner, kunst- og kulturinstitusjoner, og med representanter for disse institusjonene.
- Utveksling av gjesteforskere og - forelesere, gjesteutstillere og artister med disse institusjonene.
- Tildeling av stipend og forskningsmidler til slike institusjoner og deres representanter.
- Deltakelse på vitenskapelige konferanser og kulturelle arrangementer i Israel med representanter for slike institusjoner.

«Vi oppfordrer samtidig til å samarbeide med og støtte organisasjoner og enkeltpersoner i Israel, inkludert forskere, studenter, kunstnere og kulturarbeidere, som arbeider mot okkupasjonen og krenkelsen av palestinernes menneskerettigheter.

Vi vil endelig oppfordre styrene ved norske akademiske og kulturelle institusjoner, kunstnerorganisasjoner, fagforeninger ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner, samt studentorganisasjoner i Norge til å støtte denne boikotten.»

Boikotten handler verken om den enkelte kunstner eller akademiker ut fra nasjonalitet eller tro, eller om innholdet i kunstverker eller vitenskapelige arbeider. Den setter søkelys på institusjonenes bånd til staten Israel. I innretningen av boikotten har vi høstet erfaringer fra

boikotten mot Sør-Afrikas apartheid-regime, den mange norske kunstnere og akademikere i sin tid var aktive.

I PACBIs retningslinjer fra 2014 for akademisk og kulturell boikott av Israel⁸ understrekes det at BDS-bevegelsen, som PACBI er en del av, er forankret i folkerett og universelle menneskerettigheter. Bevegelsen avviser prinsipielt boikott av individer basert på deres identitet eller meninger. Boikotten gjelder israelske institusjoner og de som opptrer som representanter for institusjonene.

Folk kvier seg ofte for å gå til kulturell og akademisk boikott, selv om de går med på en forbrukerboikott. Det kulturelle og akademiske feltet kan sees som hevet over virkeligheten, en hellig fri plass der bare fred og forståelse råder. Men det er jo her også selve den ideologiske kampen foregår! Muren på bakken må først bygges i hodene på folk.

Kulturarbeidere og akademikere har vært uunnværlige i historieforfalskningen, som rettferdiggjør Israels blodige ekspansjon. Ved å unngå å gå klart imot, har også vestlige intellektuelle bidratt til at Israels versjon er blitt den herskende i vestlige media. Uten dette ville ikke Israels uhemmete ekspansjon kunnet foregå.

Voldsomme utfall fra Israel-lobbyen rettes mot alle som våger å kritisere Israel, og all makt settes inn for å hindre vedtak om kulturell og akademisk boikott av Israel hver gang dette spørsmålet reises i ulike land. Dette viser at Israel frykter nettopp en slik boikott, på et felt der de hittil har møtt mer forståelse enn motstand.

I håp om å skape en mer fredelig atmosfære har samarbeidet med Israel innen kultur og academia foregått i mange tiår. Dette håpet har vist seg å være en illusjon. Parallelt med disse samarbeidprosjektene, ja en kan si i ly av dem, har Israels stadige ekspansjon kunnet fortsette.

Mangelen på reell støtte fra omverdenen har i høy grad vært med på å drive palestinerne ut i den ytterste desperasjon. Som passive vitner til det vi ikke kan unngå å se, blir vi medskyldige. Det er vi som lever i relativ trygghet, som nå bør gå i spissen for en kulturell og akademisk boikott av staten Israel!

Sonja Krohn, billedkunstner. Oslo, februar 2007

Palestinske kirkeledere ber om støtte og får svar

Da kirkeledere i Jerusalem bad om støtte, opprettet Kirkenes verdensråd i 2002

Ledsagerprogrammet i Palestina og Israel. Dette skjedde under den andre intifadaen, det palestinske opprøret som varte fra 2000 til 2004, og ble utløst av Israels løftebrudd etter Oslo-avtalene 1994.⁹ I programmet jobber deltakere sendt av kristne organisasjoner verden over

⁸ PACBI Key Documents 2014 [PACBI key documents | BDS Movement](#)

⁹ Se også Peder Martin Lysestøl: Israel. Bak muren av myter og propaganda. 2016, s. 137 ff.

for å bedre palestineres tilgang til land, arbeid og skole, og for å redusere vold og trakassering av sivile. I Norge er det Kirkens Nødhjelp som administrerer Ledsagerprogrammet.

I desember 2009 kom Kairosdokumentet¹⁰ fra palestinske kirkeledere, der de skriver: «Vi ber våre søsterkirker om å nekte å gi teologisk skalkeskjul for urettferdigheten vi lever under, for okkupasjonens synd som påtvinges oss». De støtter BDS som et middel til å avslutte okkupasjonen.

Året etter ble dokumentet utgitt på norsk med støtte fra elleve kristne organisasjoner. Mellomkirkelig råd i Den norske kirke skriver i en uttalelse i mai 2010 at de forventer den samme respekt for internasjonale avtaler og menneskers likeverd av Israel som av andre stater. De støtter kravet om at okkupasjonen må opphøre selv om de ikke støtter en generell økonomisk, kulturell eller akademisk boikott av Israel.¹¹

Kairosdokumentet har fått stor oppmerksomhet globalt. Den evangelisk-lutherske kirke i Amerika, en av verdens største kirker, vedtok i august 2016 å legge press på Israel for at de skal avslutte okkupasjonen og muliggjøre en selvstendig palestinsk stat. De vedtok også å utvikle en menneskerettighetsprofil for sine investeringer. Disse vedtakene kommer i tillegg til krav fra en rekke kirker om å arbeide for at frihandelsavtaler som EU, EFTA og USA har med Israel ikke skal omfatte varer med opprinnelse i de ulovlige israelske bosetterkoloniene i okkuperte områder. I 2020 vedtok det norske Bispemøtet en uttalelse der de tar avstand fra kristensionisme, dvs. at Bibelen brukes til å rettferdiggjøre staten Israels okkupasjon og ekspansjon.

Kairos for Global Justice er et nettverk av kristne verden over og ble startet med utgangspunkt i Kairos-dokumentet. Nettverket har lansert nettsiden www.BDSToolkit.org, med bidrag fra jødiske og muslimske miljøer i tillegg til de kirkelige stemmene. Sidene er ment å være en hjelp i arbeidet med å inkludere økonomiske virkemidler i arbeidet for rettferdig fred i Palestina-Israel og har flere undersider som denne, der de tar opp en rekke BDS-utfordringer.

STUDIESPØRSMÅL

1. Hva mener dere om kravene BDS-bevegelsen stiller og om virkemidlene?
2. Er akademisk og kulturell boikott i strid med yringsfrihet og dialog?
3. Hva har Kairos-dokumentet betydd for solidaritet?

Del 2 Hvorfor boikotte akkurat Israel?

SAMMENDRAG

Vi boikotter Israel fordi:

---

¹⁰ Et sannhetens øyeblikk. Kairos Palestina. Mellomkirkelig råd 2010.

[http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20\(endelig\).pdf](http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20(endelig).pdf)

¹¹ Mellomkirkelig råd 20.5.2010 http://www.kui.no/doc//mkrutttalelse_20mai2010_kairos.pdf

1. Det palestinske sivilsamfunnet ber om det.
2. Israel gjør seg skyldig i vedvarende og alvorlige brudd på folkeretten og menneskerettighetene, og nekter å rette seg etter FN-resolusjoner.
3. Israel gjør seg skyldig i forbrytelsen apartheid.

Israel er ikke den eneste staten som bryter folkeretten, humanitærretten og menneskerettighetene. Det spesielle er at Israels okkupasjonsregime, nybyggerkolonialisme og apartheid er bevisst utformet for å fordrive palestinere fra hjemlandet. Israel har forskjellige lover og systemer for jøder og palestinere. Den 19. juli 2018 vedtok Knesset, det israelske parlamentet, Nasjonalstatloven som definerer Israel som «en nasjonalstat for det jødiske folk», der bare jøder skal ha nasjonal selvråderett.

Til grunn for dette ligger den politiske ideologien sionismen. Den startet som en koloniseringsbevegelse med mål å etablere en egen stat for alle verdens jøder i det arabiske landområdet Palestina, som allerede var befolket. Israels regime handler om å ta permanent kontroll over okkupert palestinsk land og frata den okkuperte befolkningen grunnleggende menneskerettigheter og selvbestemmelse. Israel er bare i stand til å opprettholde dette regimet så lenge det internasjonale samfunnet velger å se bort fra Israels forbrytelser. BDS-bevegelsen arbeider for at Israel stilles til ansvar.

I januar 2021 startet Den internasjonale straffedomstolen etterforskning av krigsforbrytelser som Israel har begått i de okkuperte palestinske områdene. Samme året offentliggjorde den israelske menneskerettighetsorganisasjonen B'Tselem og den internasjonale organisasjonen Human Rights Watch rapporter¹² som dokumenterer at Israel gjør seg skyldig i forbrytelsen apartheid og fordriver palestinere. I februar 2022 publiserte Amnesty International en rapport som konkluderte med at Israel er en apartheidstat.¹³

De tre grunnene til å boikotte Israel

De kan utdypes slik:

1. Det palestinske sivilsamfunnet ber om det.¹⁴ Palestinerne oppfordret i 2005 det internasjonale samfunnet til å legge press på Israel ved å innføre boikott, trekke ut investeringer og ta i bruk sanksjoner (BDS). Israel er særlig opptatt av sitt omdømme innen akademia og kultur og satser stort på internasjonalt samarbeid innen forskning,

---

¹² https://www.btselem.org/publications/fulltext/202101_this_is_apartheid
<https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-apartheid-and-persecution>

¹³ [Israel begår apartheid mot palestinere | Amnesty International Norge](#)

¹⁴ Intervju i Fri Fagbevegelse 24.5.16 <https://social.shorthand.com/FriFagbevegelse/jgl1QFhH9c/palestinske-fagforeningsfolk-oppfordrer-lo-til-a-boikotte-israel>

utvikling, teknologi og kultur. Dette normaliserer okkupasjonen, og Israels brudd på folkeretten blir ikke straffet. Derfor frykter Israels regjering BDS-bevegelsen, særlig å bli isolert gjennom den akademiske og kulturelle boikotten.

2. Boikott er ikke et mål i seg selv, men et effektivt og fredelig virkemiddel for å få slutt på den ulovlige okkupasjonen og for å få til en rettferdig og demokratisk løsning. Vi tar i bruk boikott fordi Israel er en apartheidstat som nekter å rette seg etter FN-resolusjoner, og som gjør seg skyldig i vedvarende og alvorlige brudd på folkeretten.
3. Israels behandling av palestinerne er en statlig organisert apartheid-politikk. Etter at apartheidregimet i Sør-Afrika falt, fikk vi i 1973 FN-konvensjonen som forbyr apartheid: «The International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid»¹⁵.

Israel bruker aktivt akademia og kultur til å framstille seg som et vesteuropeisk demokrati, blant annet gjennom deltakelse i EUs forskningsprogrammer, Eurovison Song Contest (ESC) og Det europeiske fotballforbundet (UEFA). Gjennom dette samarbeidet bidrar Europa til å normalisere okkupasjonen og apartheidregimet.

Europas regjeringer har i liten grad lagt diplomatisk press på Israel til fordel for palestinerne, men har tvert imot økt samarbeid innen forskning og handel slik det også var nedfelt i Solberg-regjeringens politiske plattform. Så lenge Israel straffefritt fortsetter å bryte folkeretten og utvide sitt territorium, er boikott sivilsamfunnets mulighet til å handle. Palestinakomiteen forventer at den nye regjeringen (2021) vil sørge for at norske investeringer og handel ikke understøtter okkupasjon og menneskerettighetsbrudd, og krever at Norge må anerkjenne Palestina som stat.

Israel – en sionistisk stat bygd på fordrivelse

Historisk har Israels karakter og politikk bakgrunn i sionismen. Dette er en politisk ideologi og politisk bevegelse som oppstod i Europa på 1880-tallet. Sionistene hadde som mål å etablere en egen stat for alle verdens jøder, som de mente utgjorde en egen nasjon. Flere steder var foreslått (Uganda, Argentina), men valget falt på det historiske Palestina. Planen var inspirert av den framvoksende ideen i Europa om nasjonalstaten. Ønsket om en egen jødisk stat var også en reaksjon på antisemittismen og jødeforfølgelsene i Europa. Men sionistene var en minoritetsbevegelse blant Europas jøder fram til etter andre verdenskrig.

Den politiske sionismen må ikke forveksles med religiøs sionisme, som er et uttrykk for jødernes ønske og håp om å vende tilbake til Jerusalem og det bibelske Israel (Eretz Israel eller Sion). Ideen kommer til uttrykk hos profetene i Den hebraiske bibel, i den jødiske liturgien og i folkløstiske tradisjoner (Kilde: Store norske leksikon).

---

¹⁵[The International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid](#)

Den 29. november 1947 vedtok FN delingsplanen for Palestina: sionistene fikk tildelt 55 prosent av området og palestinerne 44 prosent. Jerusalem skulle være internasjonal sone. Planen ble akseptert av sionistene. Palestinerne, som utgjorde ca. 70 prosent av befolkningen, så på forslaget som urettferdig og avviste det.

Den 14. mai 1948 erklærte sionistene Israel som en selvstendig stat. Dette kunne ikke de arabiske nabostatene godta, og 1948-krigen mellom Israel og araberstatene ble starten på det palestinske flyktningproblemet. Om lag 750 000 palestinere ble fordrevet fra sine hjem og over 500 palestinske landsbyer ble ødelagt i det historikere i dag omtaler som etnisk rensing. Den jødiske befolkninga var da mer enn tidoblet på 30 år, fra ca. 56 000 i 1917 til ca. 650 000.

Palestinerne kaller dette al-Nakba, som på arabisk betyr «katastrofen». Nakba markeres hvert år den 15. mai og handler om fordrivelsen, som fortsatt pågår.

Israels okkupasjon og ekspansjon

Etter krigens slutt i 1949 hadde Israel erobret et landområde som var 77 prosent av det historiske Palestina, atskillig større enn forslaget i FNs delingsplan. Den 11. mai 1949 ble Israel tatt opp som medlem av FN. Medlemskapet forpliktet Israel til å respektere FNs delingsplan av 1947 og FN-resolusjon 194 av 1948, som garanterte palestinske flyktnings rett til å vende hjem eller få kompensasjon. Ingen av disse forpliktelsene er blitt oppfylt siden.

Under seksdagerskrigen i juni 1967 okkuperte Israel Sinai-halvøya, Vestbredden, Gazastripen, Øst-Jerusalem og Golan-høyden. I november 1967 vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 242, med krav om israelsk tilbaketrekning fra områdene de hadde erobret fra nabolandene. I 1981 annekterte Israel i stedet Øst-Jerusalem og Golan-høyden. Sinai ble overlatt til Egypt i bytte mot at Egypt anerkjente Israel som stat, men fortsatt er Gaza og Vestbredden okkupert.

For Israel har denne 50 år lange okkupasjonen vært rimelig, den har ikke kostet oss stort. Vi har militær kontroll over mennesker som ikke har noen rettigheter, vi bygger bosettinger der vi ønsker, vi bryter menneskerettighetene, FN-resolusjoner og internasjonale konvensjoner som det passer oss, uten at det får noen følger. I stedet for å spørre om hvorfor denne okkupasjonen fortsetter, kan man heller spørre hvorfor den ikke skulle fortsette.

Hagai El-Ad, leder av den israelske menneskerettighetsorganisasjonen B'Tselem, NTB 8. juni 2017

Israel begynte å etablere kolonier i de okkuperte områdene etter seksdagerskrigen i 1967. Byggingen av koloniene er i strid med folkeretten og i strid med den fjerde Genèvekonvensjonen, artikkel 49, som lyder: «Okkupantmakten skal ikke deportere eller forflytte deler av sin egen sivilbefolkning til territoriene som okkuperes».

Byggingen på Vestbredden og i Øst-Jerusalem tiltok for alvor på 1990-tallet. I 1993 ble Oslo-avtalen signert. For palestinerne var det viktigste at den innebar Israels anerkjennelse av PLO som palestinerne rettmessige representant. Men den økende koloniseringa var ikke et tema da avtalen ble forhandlet fram. Heller ikke viktige spørsmål om grensetrekninger, sikkerhet, Jerusalems framtidige status og de palestinske flyktingenes framtid, ble løst i sluttforhandlingene. Hovedessensen i Oslo-avtalen var gjensidig anerkjennelse. Palestinsk selvstyre skulle etableres i løpet av en periode på fem år og en palestinsk selvstyremyndighet (PA) ble etablert for å administrere dette. Vestbredden ble delt inn i tre områder, som etter hvert skulle utgjøre en selvstendig palestinsk stat. A-området (18 %) rundt de seks største byene skulle være under palestinsk kontroll, i B-området (22 %) skulle palestinerne ha sivil myndighet og israelerne militær myndighet, i C-området (60 %) skulle israelerne ha full kontroll.

Avtalen inneholdt en tempoplan for israelsk tilbaketrekking fra okkuperte områder og en parallell palestinsk overtakelse av kontrollen. Dette skjedde ikke. I dag er det over 720 000 israelske bosettere på Vestbredden og i Øst-Jerusalem og antallet øker jevnt. Samtidig preges dagliglivet for palestinerne av landkonfiskering, riving av boliger, arrestasjoner og tortur. Mens palestinerne er underlagt militærstyre, gjelder israelsk lov for bosetterne i koloniene. To folkegrupper på samme landområde er underlagt ulike lover og domstoler. Den ene gruppen, de israelske bosetterne, er bevæpnet.

Om Oslo-avtalen, skriver historikeren Hilde Henriksen Waage dette: «Israel var den sterke parten som kontrollerte landområdene det var strid om. Dermed kunne israelerne bestemme spillereglene. PLO måtte oppgi de standpunktene som Israel fant uakseptable og godta de israelske kravene». ¹⁶ Israel godkjente PLO - Den palestinske frigjøringsorganisasjonen, en paraplyorganisasjon for den palestinske motstandsbevegelsen - som forhandlingspartner. Palestinerne godkjente staten Israel.

Israels strategi er å legge under seg mest mulig palestinsk land med minst mulig palestinere. Tilbaketrekkingen fra Gaza i 2005, etableringen av stadig nye bosettinger og utvidelsen av gamle bosettinger med direkte veiforbindelse til Israel, er en del av denne strategien. Palestinerne på Vestbredden presses til å flytte til A-områdene.

Den internasjonale straffedomstolen (ICC) støtter avgjørelsen til Fatou Bensouda, sjefsanklageren ved ICC, om å starte full gransking av påståtte krigsforbrytelser begått av Israel i palestinske områder¹⁷. – Jeg føler meg sikker på at krigsforbrytelser er blitt begått eller begås på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem og på Gazastripen, sa Bensouda, da hun den 20. desember 2019 kunngjorde at ICC vil starte en formell etterforskning av Israel. Før etterforskningen kunne starte for fullt, ble dommerne i Haag, The Pre-Trial Chamber, bedt om

---

¹⁶ Norgeshistorie, Universitetet i Oslo

<http://www.norgeshistorie.no/oljealder-og-overflod/artikler/1931-oslo-avtalen.html>

¹⁷ [ICC Pre-Trial Chamber I issues its decision on the Prosecutor's request related to territorial jurisdiction over Palestine | International Criminal Court \(icc-cpi.int\)](https://www.icc-cpi.int/press-releases/2019/12/20-19-001)

å vurdere om ICC har jurisdiksjon over disse områdene. Det har domstolen slått fast at den har.

Daværende statsminister Netanyahu kalte ICC for et politisk tribunal og kritiserte avgjørelsen om at domstolen har jurisdiksjon i områdene som ble okkupert av Israel i 1967. Han uttalte også at dette er «ren antisemittisme».

Israels apartheidregime

Kampen mot apartheidregimet i Sør-Afrika resulterte i en verdensomfattende boikott. For å hindre framveksten av liknende undertrykkingsystemer, vedtok FN i 1973 konvensjonen¹⁸ som forbyr apartheid. Forbrytelsen *apartheid* defineres som inhumane handlinger som begås i den hensikt å etablere og opprettholde dominans av en rasebasert eller etnisk gruppe og systematisk undertrykke den. Konvensjonen forplikter FN-landene til å motarbeide apartheid. Apartheid er også behandlet i andre internasjonale traktater. Den mest kjente er artikkel 7 i Roma-statuttene i ICC, som klassifiserer apartheid som en forbrytelse mot menneskeheten.

Israel er ikke et demokrati, men et apartheidregime, sier Israels største menneskerettighetsorganisasjon, B'Tselem i et posisjonsdokument¹⁹ publisert 12. januar 2021. De mener det er ett trekk som ligger til grunn for israelsk politikk på alle områder; at den ene befolkningen er overlegen den andre. De viser til den systematiske forskjellsbehandlingen på fire områder: kontroll over jord, statsborgerskap, bevegelsesfrihet og politisk deltakelse. Særlig peker de på den langvarige folkerettsstridige okkupasjonen.

Knappe tre måneder seinere, den 4. april 2021, kom den internasjonale organisasjonen Human Rights Watch (HRW) med en tilsvarende knusende rapport, som slår fast at Israel bedriver apartheid overfor palestinerne. 6,8 millioner israelske jøder og 6,8 millioner palestinere bor mellom Middelhavet og Jordanelven. Mens den israelske, jødiske befolkningen lever fritt og med fulle rettigheter blir palestinerne, under de samme myndighetene, utsatt for diskriminering og forfølgelse (oversikt i rapporten s. 11). Den inneholder omfattende dokumentasjon av grove menneskerettighetsbrudd over mange år, som diskriminerende lovverk og planverk, samt uttalelser fra myndighetspersoner. Lederen av HRW, Ken Roth, sier at undertrykkelsen av palestinerne har nådd en terskel og varighet som kan defineres som apartheid-forbrytelser og fordrivelse. HRW anbefaler at det velges en spesialutsending fra FN med mandat til å mobilisere internasjonal handling for å slå ned på Israels systematiske undertrykkelse og diskriminering av palestinerne.²⁰

Den 1. februar 2022 lanserte Amnesty International en rapport der de skriver at Israelske myndigheters omfattende og alvorlige menneskerettighetsbrudd mot palestinere er del av en

---

¹⁸ FN-konvensjonen mot rasediskriminering, 1973

<http://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Konvensjon-mot-rasediskriminering>

¹⁹ https://www.btselem.org/publications/fulltext/202101_this_is_apartheid

²⁰ https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2021/04/israel_palestine0421_web_0.pdf

målrettet strategi for å diskriminere og undertrykke dem. Konklusjonen er at den systematiske diskrimineringen utgjør apartheid under internasjonal rett.²¹

I mars 2022 kom rapporten fra FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i det okkupert palestinsk territorium, Michael Lynk, som beskriver hvordan Israel har gått fra okkupasjon til apartheid.²² Rapporten gir klare anbefalinger til det internasjonale samfunnet om oppfølging.

Disse rapportene dokumenterer at retorisk fordømmelse ikke på noen måte er tilstrekkelig for å få Israel til å endre kurs.

Apartheid i Sør-Afrika var mye mildere enn den apartheidpolitikken Israel praktiserer overfor palestinerne, sier Esack, og ramser opp: – Regimet i Sør-Afrika forsøkte verken å fordrive eller eliminere de svarte. De ønsket å holde dem på plass, men trengte dem som arbeidskraft, i hushold og gruver. Sør-Afrika praktiserte heller ikke kollektiv straff. Hvis en person brøt lovene, ble han satt i fengsel. Myndighetene gikk ikke etter familiemedlemmer, eller raserte huset og olivenlundene til familien, sier han. – Det var ikke atskilte veier for hvite og svarte i Sør-Afrika, og de bygde ikke murer på de svartes landområder. Sør-Afrika hadde heller ikke en politikk for å få flere hvite til å innvandre for å endre den demografiske balansen.

Professor Farid Esack, sørafrikansk BDS-leder, Klassekampen 15.9.2017

Til tross for den dystre utviklingen med økte bosettinger og gjentatte brudd på menneskerettigheter og folkeretten, har Norge under skiftende regjeringer økt samarbeid og handel med Israel. Norske utenriksministre har riktignok kritisert Israel for den stadige mer aggressive bosettingspolitikken på Vestbredden, men samtidig slår de fast at Norges grunnposisjon overfor Israel og Palestina er den samme som før: en tostatsløsning selv om denne ikke lenger er realistisk.

Israels lov om «Jødisk nasjonalstat» gir jøder eksklusive særretter

Den 19. juli 2018 vedtok Knesset, det israelske parlamentet, loven som definerer Israel som «en nasjonalstat for det jødiske folk». Loven, vedtatt med 62 mot 55 stemmer, definerer Israel som «en nasjonalstat for det jødiske folk», der bare jøder skal ha nasjonal selvråderett i landet. Tidligere hadde arabisk språk formelt samme status som hebraisk, men gis nå lavere status. Det står videre at jødiske bosettinger er i nasjonens interesse. – Dette er et avgjørende

---

²¹ – [Israel begår apartheid mot palestinere | Amnesty International Norge](#)

²² https://forsvarfolkeretten.files.wordpress.com/2022/03/fromoccupationtoapartheid_march2022_of_michaellynk_unspecialrapporteur.pdf

øyeblikk i staten Israels historie, som gjør at vårt språk, vår nasjonalsang og vårt flagg er satt i stein, sa statsminister Benjamin Netanyahu i etterkant av avstemningen.²³

Både palestinske israelere og mange jøder, reagerer på loven, særlig sterk er kritikken fra jøder i USA. De mener at den svekker demokratiet og gjør både palestinske israelere og andre minoriteter til annenrangs borgere. Med den nye nasjonalloven har Israel selv erklært at landet er et apartheidregime.²⁴

STUDIESPØRSMÅL

1. Hva er sionisme?
2. Hva er apartheid?
3. Hvorfor kalles Israel et apartheidregime?

Del 3 Hvorfor akademisk boikott?

SAMMENDRAG

Israels universiteter bruker i stor grad sin akademiske frihet til å utvikle, støtte og rettferdiggjøre israelske myndigheters politikk. De er også nært tilknyttet militærindustrien. Ekstreme og antiarabiske uttalelser fra akademikere tolereres, mens f.eks. palestinske studenters kritikk av de israelske universitetenes massive støtte til massakrene på Gazastripen i 2014, ble møtt med disiplinærtiltak.

Israelske akademikere protesterer ikke på hindringene palestinske kolleger utsettes for: Palestinske akademikere hindres i å ha kontakt med andre palestinske universiteter, og de hindres fra å delta på kongresser o.l. i utlandet. Palestinske universiteter hindres i å motta besøk av forskere eller studenter fra utlandet. Slik isolerer israelske myndigheter palestinske akademikere fra internasjonal forskning og undervisning. Import av bøker og utstyr saboteres. Studenter og lærere utsettes for vilkårlige arrestasjoner.

Fremstående, internasjonale akademikere, akademiske foreninger og universiteter har protestert på behandlingen av palestinsk academia og deltar i den akademiske boikotten. De siste årene har det vært flere kampanjer mot EUs finansiering av israelsk forskning knyttet til menneskerettighetsbrudd. Men mange er skeptiske til boikott og mange boikotter i det stille, for å unngå trakassering organisert av Israel-tilhengere. (Del 6 Israels angrep på BDS-bevegelsen og ytringsfriheten).

---

²³ Aftenposten 19. juli 2018: <https://www.aftenposten.no/verden/i/Rxp385/Israel-vedtar-kontroversiell-lov-om-Israel-som-stat-for-joder>

²⁴ The Legal Center for Arab Minorities Rights in Israel: <https://www.adalah.org/en/content/view/9569>

Ifølge Genève-konvensjonen har en okkupasjonsmakt ansvaret for sikkerhet og normalt dagligliv for innbyggerne i områdene de har tatt kontroll over. Akademisk frihet er uløselig knyttet til andre friheter og rettigheter, og har ingen mening uten. Helt siden FNs verdenserklæring om menneskerettighetene ble vedtatt i 1948, har retten til utdanning vært ansett som en av de mest grunnleggende rettighetene.

Både tilhengere og motstandere av boikott er enige om at Israels universiteter er viktige og innflytelsesrike institusjoner. Dersom universitetene hadde støttet palestinske rettigheter, gått i streik for å få slutt på okkupasjon og diskriminering og protestert på palestinerne akademiske ufrihet, ville dette hatt stor innflytelse på Israels politikk. I virkeligheten er det slik at protester mot Israels forbrytelser eller støtte til palestinerne er nærmest fraværende, og universitetene bidrar aktivt til Israels okkupasjonspolitikk og diskriminering av palestinere.

«Mens Israels forsvarere vrir sine hender over en kansellert konferanseinvitasjon, begraver palestinske akademikere kolleger og studenter som er drept av israelske våpen utviklet ved i universitetene. En boikott gjør status quo mer belastende for israelske akademiske institusjoner. Boikott kan legge press på og motivere israelske akademikere til å kreve politisk endring. Slik kan det skapes forhold der sann akademisk frihet nytes av alle akademikere i Palestina og Israel, uavhengig av religion og etnisitet.»

(Fra artikkel av Ben Whyte i [Middle East Monitor 6.11.2015](#): Dialogue vs. BDS? Responding to arguments against an academic boycott of Israel).

Hvordan har Israels universiteter brukt sin akademiske frihet?

Israels akademiske elite har spilt en avgjørende rolle for å utvikle skiftende regjeringers politikk eller rettferdiggjøre den. Eksemplene er mange på at universitetene bruker den akademiske friheten til ulovlig (etter internasjonal rett), rasistisk og undertrykkende praksis. Flere israelske universiteter bygger ut campus på jord som er eid av palestinere. Dette gjelder blant annet Det hebraiske universitetet i Øst-Jerusalem og Bar Ilan-universitetet, som er basert på ortodoks, jødisk religion. Bar Ilan-universitetet etablerte et college på Vestbredden i 1982, som etter hvert ble flyttet til den ulovlige bosettingen Ariel. De fleste som studerer der, bor i Israel. Filialen fikk i 2012 status som eget universitet, på tross av at de som hadde det faglige ansvaret for studiene anbefalte å vente. Hastverket fra myndighetenes side må betraktes som et ledd i politikken med å gjøre bosettingene til en del av Israel.

Arnon Sofer, professor i «geostrategi» og tidligere leder for Det nasjonale senteret for sikkerhetsstudier og for geografi-seksjonen ved universitetet i Haifa, har tegnet kartet for «sikkerhetsmuren» som ble påbegynt i 2003. Muren utvides stadig på okkupert palestinsk jord og skiller palestinere fra palestinere, hindrer palestinske bønder i å få tilgang til jorda si og vanskeliggjør næringsvirksomhet. Det samme gjør veier reservert for israelere mellom

bosettinger og Israel. I samarbeid med Elbit, en ledende israelsk våpenprodusent, har Israels tekniske universitet Technion spilt en viktig rolle i å konstruere og overvåke muren. Dette er viktige bidrag til Israels koloniseringspolitikk.

Universitetet i Tel Aviv utviklet Dahyia-doktrinen, som går ut på å ødelegge sivil infrastruktur, om nødvendig med uforholdsmessig stor militærmakt, for at ikke motstanderens styrker skal kunne overleve der. Dahyia er navnet på en av Beiruts sørlige forsteder, der Israel brukte metoden i 2006. Doktrinen har siden blitt brukt av Israels okkupasjonsstyrker i flere omganger med bomber og stridsvogner mot Gaza. Israelske og amerikanske politikere og mainstream media beskriver de militære angrepene på Gaza som selvforsvar, der Israel er offeret.²⁵ Ship to Gaza kritiserer NRK for det samme. (Klassekampen 18.6.21.)²⁶

Både Technion og universitetet i Tel Aviv spiller en sentral rolle i Israels drone- og militærindustri. Universitetet i Tel Aviv lovet et års fri undervisning og stipend fra venner av universitetet til studenter som deltok i angrepene på Gaza i 2014.

På en våpenmesse i Israel i august 2014, i samarbeid med den amerikanske ambassaden, forklarte Avner Benzaken fordelene med okkupasjonen:

– Hvis vi utvikler et produkt og ønsker å teste det, trenger jeg bare å gjøre det 5 – 10 kilometer fra basen og får feedback slik at utviklingsprosessen går fortere og mer effektivt.²⁷ Benzaken er sjef for det israelske forsvarets “teknologi- og logistikk”-divisjon – en enhet som for en stor del består av akademikere som også er offiserer. De bruker palestinske områder som testarena for våpenindustrien.

Forelesninger og kurs med militærindustrien og karrieredager som viser muligheter i denne industrien, er en del av bildet når det gjelder israelsk akademias bidrag til landets okkupasjonspolitikk. Både Bar Ilan-universitetet og universitetet i Haifa holder lukkede kurs for Shin Bet (sikkerhetspolitiet, kjent for bruk av tortur) og militærmakta IDF (Israeli Defence Forces) gjennom Det nasjonale senteret for sikkerhetsstudier. Israelske universiteter gir også Shin Bet oversikt over uteksaminerte studenter med ID-nummer og kontaktinformasjon, slik at de enklere kan rekruttere akademisk personell (Haaretz 11.6.15).

Ekstreme antiarabiske og islamofobe uttalelser fra israelske akademikere utløser sjelden disiplinærtiltak. En professor fra Bar Ilan uttalte at det eneste som kan avskrekke terrorister (= palestinere) er å vite at søstera eller mora vil bli voldtatt (Haaretz 22.7.14). Da palestinske studenter ved universitetene i Israel ble utsatt for disiplinærtiltak fordi de protesterte mot universitetenes uhemmede støtte til massakrene i Gaza i 2014 (Electronic Intifada 25.7.14), fikk studentene bare støtte fra Foreningen for sivile rettigheter i Israel (ACRI), som fordømte disiplinærtiltakene (ACRI 28.7.14).

---

²⁵ Kilde: Institute for Palestine Studies 2014-15 <http://www.palestine-studies.org/jps/fulltext/186668>

²⁶ <https://klassekampen.no/utgave/2021-06-18/nrks-blindsone/SMLW>

²⁷ Intervju i Der Spiegel <http://www.spiegel.de/international/world/defense-industry-the-business-of-war-in-israel-a-988245.html>

Arkiver fra 1948 som ble åpnet på 1990-tallet skapte en mulighet for å diskutere fordrivelsen av palestinerne og ødeleggelsen av palestinske byer og landsbyer – det palestinerne kaller «Nakba» (katastrofen). Men etter at Ariel Sharon ble statsminister i 2001, ble enhver henvisning til Nakba i skolebøkene systematisk fjernet. Mer alarmerende er det at israelske politikere, journalister og akademikere forsvarer fordrivelsen offentlig. Igjen er det blitt legitimt å snakke om «transfer» (overføring til araberstater) som den beste metoden for å behandle «problemet med palestinerne». ²⁸ Også den anerkjente, israelske historikeren Benny Morris – en autoritet på historien om etableringen av staten Israel i 1948 - er enig i at palestinerne ble fordrevet. Likevel mener han at fordriving av palestinerne er den beste måten å løse konflikten på. ²⁹

Historikere som har studert arkivene fra 1948 er altså enige om fakta når det gjelder etableringen av staten Israel. Men forskere som konkluderer med at fordrivelsen av palestinerne også bør åpne for at Israel nå tar hensyn til palestinerne rettigheter, blir presset ut fra israelsk akademia. Kjente navn er antropologen Jeff Halper ³⁰, som fortsatt lever i Israel, og historikeren Ilan Pappé, som nå er professor ved Institutt for arabiske og islamske studier ved universitetet i Exeter, England.

"While Palestinians are not able to access universities and schools, Israeli universities produce the research, technology, arguments and leaders for maintaining the occupation."

Erkebiskop emeritus Desmond Tutu, 28. januar 2014 ³¹

Mens palestinerne ikke har muligheten til å komme til universiteter og skoler, produserer israelske universiteter forskning, teknologi, argumenter og ledere for å opprettholde okkupasjonen (red. oversettelse).

I mars 2008 inviterte en liten gruppe framstående israelske akademikere ved israelske læresteder kolleger til å signere et opprop til støtte for rett til utdanning for palestinerne fra de okkuperte områdene. Mindre enn 5 prosent (407 personer) av drøyt 8 500 akademikere signerte. Trolig ville enda færre gjort det i dag, mener den israelske akademikeren Ilan Pappé. Problemene er fortsatt de samme. Kravene gjaldt

- bevegelsesfrihet mellom campuser på Vestbredden og
- visum til lærere og studenter med utenlandsk pass, både palestinerne og andre.

Arkitekter og planleggere spiller en avgjørende rolle i Israels folkerettsstridige kolonisering av Palestina. (Se under Israel judaiserer landskapet og sletter palestinske spor).

²⁸ Ilan Pappé: Out of the frame. The struggle for academic freedom in Israel. Pluto Press 2010. S. 66.

²⁹ Ilan Pappé: Ten Myths about Israel. Verso 2017. S. 122.

³⁰ Jeff Halper leder The Israeli Committee Against House Demolitions (Israels komite mot husødeleggelser) og har skrevet flere artikler og bøker om den kontinuerlige fordrivelsen av palestinerne, særlig om Øst-Jerusalem.

³¹ <https://www.middleeastmonitor.com/20140128-israeli-ties-a-chance-to-do-the-right-thing/>

Akademisk frihet forplikter. Hvis israelske universiteter bruker sin akademiske frihet til å støtte okkupasjonen og nekte palestinerne den samme friheten, tjener de ikke hensikten med akademisk frihet, som blant annet skal innebære «søking etter og formidling av sann kunnskap og forståelse» (NOU 2006:19, s. 17). Israel kan heller ikke klage over at akademisk boikott krenker deres akademiske frihet, hvis det er boikott som må til for at de skal akseptere at palestinerne skal ha samme frihet.

Hvilken frihet har de palestinske universitetene?

Mange palestinske universiteter har en lang historie som læresteder. Flere læresteder ble etablert som universiteter etter okkupasjonen av Vestbredden og Gaza i 1967, som et mottrekk mot Israels forsøk på å utslette palestinerne kultur og nasjonale identitet. Etter at den første intifadaen startet i desember 1987, ble alle de palestinske universitetene stengt i fire år. Oslo-avtalen i 1993 skapte håp om at universitetene kunne fungere uten hindringer fra Israels side, men det motsatte har skjedd. Hvordan retten til utdanning trues i Palestina, er dokumentert i flere rapporter.

FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i de okkuperte palestinske områdene, Michael Lynk, la i juli 2021 fram [en rapport](#), der han også beskriver hvordan rettighetene til ansatte og studenter ved palestinske universiteter brytes (rapporten side 5):

-Mønsteret med å arrestere og trakassere studenter og professorer har i det siste blitt intensivert. Birzeit-universitetet i Ramallah har særlig vært målskive for militærmakta (IDF) med mer enn 74 rapporterte arrestasjoner av studenter bare mellom september 2019 og januar 2020. I oktober 2020 klassifiserte militæret offisielt studentsammenslutningen ved Birzeit som «forbudt terroristorganisasjon». Slik ble sammenslutningens arbeid på campus kriminalisert, noe som ble brukt til å rettferdiggjøre flere arrestasjoner. Mange av de arresterte har rapportert at de ble torturert fysisk og mentalt. FNs spesialrapportør er svært bekymret over mønsteret med å ramme ansatte og studenter ved palestinske universiteter. Han understreker at disse voldelige arrestasjonene utført av okkupasjonsmakta bryter studentenes rett til ytrings- og organisasjonsfrihet ... (og) at det er okkupasjonsmaktas ansvar å sikre at retten til utdanning blir respektert. Se også [omtale på Forsvar folkeretten.no](#), der tiltakene han foreslår blir referert.

<p>En palestinsk student ved universitet i Betlehem ble spurt om hva som hadde gjort mest inntrykk på han etter fire års studier. Han svarte: – Den daglige redselen når jeg kommer til et sjekkpunkt og lurer på hva som vil skje. Vil jeg bli vinket gjennom? Vil soldater komme inn i bussen? Må jeg gå ut av bussen? Må jeg stå i timevis i sola? Vil jeg bli forhørt? Vil jeg bli kroppsvisitert?</p>
--

Retten til utdanning er en menneskerettighet og Israel saboterer denne rettigheten også for palestinske barn. Hver eneste uke er det israelske angrep mot palestinske barns utdanning, ifølge Flyktningshjelpen. [Bistandsaktuelt 12.11.20](#).

Akademisk boikott internasjonalt

Den akademiske boikotten setter søkelys på rollen Israels universiteter spiller i koloniseringen av Palestina. Siden oppropet fra palestinerne kom i 2004, har kampanjen fått støtte fra mange akademiske foreninger og tusenvis av akademikere verden over. Her nevner vi noen eksempler.

- I 2011 avsluttet universitetet i Johannesburg sitt formelle samarbeid med Ben-Gurion-universitetet i Israel. Dette skjedde på oppfordring fra 400 akademikere fra alle universitetene i Sør-Afrika og ble støttet av de største fagforeningene. Sør-Afrika har seinere vært en spydspiss i BDS-kampanjen.
- Den britiske fysikeren Stephen Hawking trakk seg i 2014 fra den israelske presidentkonferansen: "I have received a number of emails from Palestinian academics. They are unanimous that I should respect the boycott. In view of this, I must withdraw from the [Israeli] conference."
- Etter et opprop for akademisk boikott i USA, som vakte stor debatt i israelske medier, bestemte American Anthropological Association seg for å sende en undersøkelseskommisjon til Israel/Palestina. Rapporten deres (oktober 2015) er grundig og konkluderer klart med å støtte akademisk boikott.³² Rapporten tar først for seg bakgrunn, som settler-kolonialisme, fornektelsen av historien, restriksjoner på vann, konsekvenser for helse og systemet med tillatelser for bosted og reise, særlig for Øst-Jerusalem. Under overskriften «Akademisk frihet» tar rapporten for seg både situasjonen for palestinerne i Israel og på Vestbredden, fengsling av akademikere, israelsk antropologi og arkeologi. Egne avsnitt er viet restriksjoner på palestinsk akademisk liv, inkludert tilgang til teknologi, bøker og reising for palestinske og utenlandske akademikere. Dette er forhold som fortsatt eksisterer, om ikke i verre forstand, og rapporten anbefaler flere tiltak.
- Et opprop fra 343 britiske akademikere mot å samarbeide med Israels universiteter ble publisert i The Guardian i oktober 2015. Oppropet fikk mer enn 500 underskrifter første dag og internasjonal pressedekning. Professorer og forelesere, medlemmer av Royal Society of British Academy uttalte at de ikke vil besøke Israels universiteter, være referanse i noen av deres prosesser, delta i konferanser som er finansiert eller organisert av dem, eller ha annet samarbeid. Akademikere fra 72 institusjoner støttet dette. (Kilde: BRICUPs nettside³³).
- Sørafrikanske forskere trakk seg i 2016 fra INoGS' konferanse i Israel. International Network of Genocide Scholars (INoGS), et nettverk som forsker på folkemord, holdt konferanse i juni på Hebrew University. Professor Adhikari, som er visepresident i INoGS, trakk seg etter oppfordring fra BDS South Africa. Samme uke trakk også Det

---

³² AAA oktober 2015 [151001 AAA Task Force Israel-Palestine FINAL.docx](#)

³³ Britisk akademikeroppop oktober 2015 <http://www.bricup.org.uk/index.html#331>

sørafrikanske menneskerettighetscenteret (CSVE) seg fra konferansen. Folkemord-forskerne ønsket ikke å bryte med den internasjonale boikotten av Israel. BDS S-A 22.6.16.

Det palestinske utdanningsdepartementet, organisasjoner ved palestinske universiteter og fellerådet for palestinske menneskerettigheter lanserte i 2018 en kampanje mot samarbeid med Ariel-universitetet i den ulovlige bosettinga med samme navn. De oppfordrer internasjonale institusjoner og regjeringer til å ikke godkjenne kvalifikasjoner tildelt av universitetet i Ariel. Akademikere oppfordres til å ikke samarbeide med Ariel-universitetet eller representanter for dette universitetet. Hvis akademikere fra Ariel-universitetet deltar på konferanser eller bidrar i akademiske tidsskrifter, skal bidraget merkes «Ariel University, illegal Israeli settlement of Ariel, Occupied Palestinian Territory». Dette for å unngå å bli medskyldig i illegal virksomhet. Les mer om kampanjen.³⁴

I desember 2019 publiserte European Coordination of Committees and Associations for Palestine (ECCP) en rapport som avdekker hvordan forskningsmidler fra EU støtter opp under israelske prosjekter som er i strid med folkeretten. Ifølge rapporten finansierte EU mellom 2007 og 2013 over 1500 forskning- og utviklingsprosjekter med israelsk deltakelse, der Israel mottok mer enn 1,7 milliarder euro av europeiske skattebetalers penger. Blant de 10 største virksomhetene som får midler fra Horisont 2020, finner vi dem som er mest involvert i de ulovlige bosettingene, som Det hebraiske universitetet, universitetet i Tel Aviv og Technion. Rapporten viser også at EU bevilget to millioner euro til våpenprodusenten Elbit Systems og mer enn sju millioner euro til statseide Israel Aerospace Industries (IAI) mellom 2014 og 2019.

Horisont 2020 er EUs rammeprogram for forskning og innovasjon. Med et totalt budsjett på 80 milliarder euro i perioden 2014-2020 er EU-programmet verdens største satsning på forskning og innovasjon. Norge deltar på linje med EU-landene og får store midler. Det gjør også Israel gjennom *EU-Israel Association Agreement*. Last ned rapporten. Gjennom forskningsmidler til Israel blir EU medskyldig i folkerettsbrudd.

Mer enn 500 akademikere fra mer enn 20 europeiske land og fra Israel publiserte i mars 2021 et åpent brev der de fordømmer at Ariel-universitetet får EU-midler til forskningsprosjekter. Ifølge reglene for Horisont 2020, skal programmet ikke finansiere prosjekter som finner sted i bosettinger okkupert av Israel siden 1967. Les omtalen³⁵ og hele brevet³⁶.

---

³⁴ [Authoritative Palestinian Academic Bodies Call for Non-Recognition of and No Ties With Ariel University – No Academic Business As Usual with Ariel University \(noarielties.org\)](https://noarielties.org)

³⁵ <https://sciencebusiness.net/news/over-500-academics-call-eu-keep-israels-ariel-university-out-research-projects>

³⁶ [Ariel University and Horisont 2020: The EU is legitimizing Israel's illegal settlements – No Academic Business As Usual with Ariel University \(noarielties.org\)](https://noarielties.org)

Tusenvis av akademikere fra mange land har etter hvert signert opprop for akademisk boikott: De kommer fra Sør-Afrika, USA, Storbritannia, India, Sverige, Irland, Brasil, Belgia og Italia. Det samme gjelder studentorganisasjoner som Federation of Francophone Students of Belgia, the National Union of Students (NUS) i Storbritannia, Qatar University Student Representative Board (QUSRB), Graduate student workers' unions ved New York University og University of Massachusetts Amherst.

Akademisk boikott er utfordrende og det tok tid før kampanjen tok av, noe eksemplene fra starten på denne kampanjen viser. Nye eksempler publiseres løpende på Academic Boycott BDS Movement.

STUDIESPØRSMÅL

1. Følger israelske universiteter akademiske standarder for forskning når de bistår våpenindustrien og bidrar til okkupasjonen av Vestbredden?
2. Har palestinske universiteter akademisk frihet? Begrunn.
3. Hvordan kan vi i Norge støtte opp under den akademiske boikotten?

Del 4 Hvorfor kulturell boikott?

SAMMENDRAG

Kultur- og idrettsboikott var avgjørende for å felle apartheidregimet i Sør-Afrika, og South African Non-racial Olympic Committee var ledende i idrettsboikotten. Israel er bevisst på at kultur ikke er politisk nøytralt og bruker aktivt kultur som propagandaverktøy for å normalisere en okkupasjon som har vart siden 1967. Dette skjer blant annet gjennom kampanjen «Brand Israel» - som er merkevarebygging for å lede oppmerksomheten bort fra okkupasjon, apartheid og fordrivelsen av palestinerne.

Israelske myndigheter finansierer utenlandsturneer for israelske kunstnere, mot at de skal være lojale mot staten. Utenlandske artister som opptrer i Israel brukes også i propagandaen. «Rosavasking», reklame for Tel Avivs homofile uteliv, brukes aktivt til å vise Israel som en moderne og tolerant stat, selv om dette i liten grad gjelder utenfor Tel Aviv. LHBT-bevegelsen (lesbisk, homofil, bifil, trans) i Israel knyttes til Israels sionistiske prosjekt og anerkjenner i liten grad at palestinske homofile også er undertrykt av okkupasjon og apartheid, blant annet gjennom forhørsmetoder der de presses til å bli tystere.

Situasjonen for palestinsk fotball er uholdbar. Spillere hindres i å delta på kamper på grunn av arrestasjoner eller veisperringer og flere har blitt drept. Fotballarenaer bombes, utstyr til spillere som skal delta i kamper utenlands holdes tilbake, og utenlandske trenere får ikke tillatelse til å komme. Palestinske barn er blitt nektet utreise for å delta på Norway Cup.

I tillegg skjules og utslettes palestinernes identitet og historie. Palestinske kulturinstitusjoner stenges, landsbyer raseres og gjøres om til parker, arkeologiske funn tolkes selektivt for å understøtte Bibelhistorien. De fleste arkeologiske steder befinner seg på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, og i Israel. Her får palestinske arkeologer ikke tilgang – heller ikke til samlinger, arkiver og museer med gjenstander hentet fra disse områdene.

Israel boikotter palestinerne med alle maktmidler de har til rådighet.

Til tross for hets og anklager om antisemittisme, velger stadig flere artister og kunstnere verden over å ikke opptre i Israel. Det gjelder også deltakelse på filmfestivaler. Dette er et klart signal om at Israel ikke betraktes som en normal, demokratisk stat, og dette får stor oppmerksomhet i israelske medier.

Våren 2022 oppfordret ni kjente norske musikere til kulturboikott av staten Israel. [Teksten stod på trykk i Vårt Land 23.5.22.](#)

Bygger merkevaren «Brand Israel» - forbyr palestinsk kunst

– Vi ser på kultur som et førsteklasses verktøy for propaganda (hasbara) og jeg skiller ikke mellom hasbara og kultur, uttalte generalsekretær for Israels utenriksdepartement, Nissim Ben-Sheetrit i 2005 ([Haaretz 20.9.2005](#)).

Uttalelsen illustrerer hvordan Israel bruker kultur som instrument for å skjule sine grove brudd på folkeretten.

Som svar på PACBIs boikottkampanje, lanserte Israel i 2006 sin kampanje for merkevarebygging – «Brand Israel». I 2008 ble det avdekket at Israels Utenriksdepartement finansierer utenlandsturneer for mange israelske kunstnere og forfattere på betingelse av at de skal fremme Israels politiske interesser. Det inngår i deres kontrakter. Etter massakren i Gaza i 2009 annonserte kulturbyråkrat Arye Mekel en plan for å «sende kjente forfattere og skribenter, teaterkompanier, utstillinger til utlandet ... for å vise Israels vakre ansikt, slik at vi ikke bare blir forbundet med krig» ([Haaretz 25.7.2008](#)).

I Israels kolonier på Vestbredden opprettes det kultursentre, som et ledd i å normalisere okkupasjonen. Israels nasjonalteater Habima har jevnlig optrådt i de folkerettsstridige koloniene, som bosettingen Ariel. I kolonien Ma'ale Adumim, som har rundt 60 000 bosettere, ble det åpnet et stort kulturhus i 2015. Kolonien ligger langs motorveien som går til Jerusalem og Tel Aviv og fungerer som en forstad til Øst-Jerusalem, der palestinerne presses ut av israelske bosettere og myndigheter.

Kulturminister Miri Regev innførte i 2015 nye kriterier for økonomisk støtte til kulturinstitusjoner. De må rapportere om de det siste året har hatt forestillinger i bosettinger

på Vestbredden. De som ikke har hatt det, får 33 % kutt i bevilgningene mens de som har opptrådt i bosettingene får 10% bonus. ([Haaretz 15.6.15](#)).

Flere palestinske teatre i Israel ble truet med stenging i 2015. El Mina-teateret i Jaffa ble truet med at de ville miste statsstøtten etter at lederen, Norman Issa, nektet å opptre i en av Israels kolonier på Vestbredden. Al Midan-teateret i Haifa ble truet med stenging fordi de viste Bashar Murkus' stykke "A parallel time", om en palestinsk «terrorist».

Det palestinske nasjonalteatret Al Hakawati i Øst-Jerusalem fikk i november 2017 beskjed fra israelske myndigheter for gjeldsinnkreving, Israeli Enforcement and Collection Authority (ECA), om at de ville stenge teatret innen 48 timer. En innsamlingsaksjon berget teatret. Al Hakawati, grunnlagt i 1984, er en av få palestinske kulturinstitusjoner som fortsatt finnes i Jerusalem. Ifølge ledelsen for teatret har Israel stengt aktiviteter ved Al Hakawati mer enn 35 ganger (2017.)

En israelsk domstol bestemte i januar 2021 at visning og distribusjon av Mohammed Bakris prisbelønte dokumentar «Jenin, Jenin» skulle forbys. Den handler om israelske soldaters rasering av flyktningeleiren i Jenin i 2002 under Operation Defensive Shield. Skuespiller og regissør Bakri ble også dømt til å betale 55 000 dollar (175 000 shekel) til en israelsk reservist som deltok i angrepet. Soldaten, Nissim Magnaji, er med på et arkivklipp som vises i noen sekunder i filmen. [Haaretz 11.1.21](#).

Israel plyndrer og stjeler palestinsk kultur og historie

Eksemplene er mange på at palestinsk kultur er uønsket i områdene som Israel kontrollerer. Israel boikotter, med helt andre maktmidler enn BDS-bevegelsen.

Under katastrofen i 1948, da staten Israel ble etablert på et mye større område enn FN-vedtaket tilsa, stjal sionistmilits og seinere israelske myndigheter hundretusener av palestinske bøker. Mye ble ødelagt. ([Ynet News 28.1.2010](#)). Årsaken, mente en forsker ved Ben Gurion-universitetet, var en plan om å judaisere landet og avskjære arabiske innbyggere fra sin nasjon og kultur. I 1982 stjal og ødela israelske militærstyrker PLOs arkiver med dokumenter og filmer som delvis var uerstattelige (beskrevet i [Wikipedia](#)). Under Israels militærinvasjon i Ramallah i 2002, ni år etter Oslo-avtalen, ransaket soldater kultursentre og ødela originalmanuskripter som tilhørte poeten Mahmoud Darwish. Da Jerusalem i 2009 var UNESCOs hovedstad for arabisk kultur, forbød Israel markeringer og politiet hindret kulturelle sammenkomster i Øst-Jerusalem.

UNESCOs eksekutivkomite har flere ganger kritisert Israels håndtering av arkeologiske funn, og en uttalelse ble i mai 2017 fremmet av 11 EU-land, palestinerne og araberstatene. Men israelsk diplomati lyktes i å dempe ordlyden og presse færre til å stemme for den. Likevel er Israel misfornøyd med at resolusjonen definerer Israel som okkupasjonsmakt når det gjelder Jerusalem og kritiserer israelske utgravninger. Det gjelder i Øst-Jerusalem og rundt Gamlebyen, Gaza og Patriarkens grav i Hebron og Rakels grav i Betlehem. [Haaretz 3.5.17](#).

På Vestbredden er det mer enn 8 000 registrerte arkeologiske steder. Israelere gjør utgravinger på 200 steder, blant annet i Qumran (der Dødehavsrullene ble funnet). Palestinske universiteter får ikke tillatelse til å gjøre utgravinger i C-området, der 60 % av Vestbreddens arkeologiske steder befinner seg. De første Dødehavsrullene ble funnet av beduiner på Vestbredden i 1946. I 2010 krevde jordanske antikvitetsmyndigheter å få tilbake noen av rullene, som de mente var tatt fra et museum under 1967-krigen, da Vestbredden ble okkupert. Dermed trakk Israel rullene fra en planlagt utstilling i Frankfurt i september 2019, fordi den tyske regjeringa ikke ville garantere at de ville bli levert tilbake hvis palestinerne gjorde krav på dem. [Forward 3.12.17](#) .

Tidligere hadde turistguider på Vestbredden og i Øst-Jerusalem autorisasjon fra Jordan. Nye guider er lært opp i Israel og snakker bare om jødiske kulturminner. Arkeologiske turistbøker og kart preges også av dette. Hvilke fortellinger som berettes har en politisk side, mener palestinske arkeologer.³⁷ Okkupasjonen handler også om kultur og identitet.

Flere israelske arkeologer har begynt å snakke om at arkeologi brukes som våpen mot palestinerne, særlig utgravningene i Silwan-området. ([YouTube 29.6.16 23.44 min](#)).

Israel judaiserer landskapet og sletter palestinske spor

Israels regjering aksepterer ikke at Israels største minoritet kaller seg palestinere. Ruiner etter palestinske landsbyer jevnes med jorden med bulldoser, og hurtigvoksende skog plantes der. [Jewish National Fund](#), etablert i 1901 for å kjøpe palestinsk land med tanke på sionistisk kolonisering, er fortsatt i virksomhet og inviterer internasjonale organisasjoner til å plante et tre for Israel. Dette møter motstand, også fra israelske jøder. Organisasjoner som Zochrot («huske») og De-Colonizer har som mål å «kjempe mot historiens glemsel og undertrykte minner, for endelig å kunne se for oss et likestilt og felles liv, og en fredelig sameksistens».³⁸

Men israelske arkitekter og planleggere går i spissen for koloniseringen av Palestina. Skribenten Amira Hass skriver i den israelske avisa Haaretz (17.2.2021) at arkitekter og planleggere forvandler den palestinske Vestbredden til et israelsk-jødisk distrikt: en blanding av overklassebyer og -nabolag i stil med Wild West-rancher, New Jersey-forsteder og sveitsiske chaletter.

Videre skriver hun: -Prestisjefylt levesett til overkommelige priser for «Jews only» på palestinsk land, på bekostning av palestinsk valgfrihet, utvikling og framtid. Samtidig gjemmes palestinske byer bak murer, piggtrådgjerder og advarselsskilt. Dette kan okkupantene få glimt av fra et ekspanderende nettverk av motorveier som lokalbefolkninga nektes å bruke, der de henvises til sine enklaver og sitt oppbrutte territorium.

---

³⁷ Palestinian Universities under Occupation. 2015, s. 11. AURDIP

³⁸ Forward 19.7.16 <http://forward.com/opinion/345430/uncovering-the-lost-palestinian-villages-underneath-glitzy-tel-aviv/>

Det israelske arkitektforbundet er medlem av det internasjonale arkitektforbundet International Union of Architects (UIA) - der også Norske Arkitekters Landsforbund (NAL) er med. The Royal Institute of British Architects (RIBA) stemte i mars 2014 for å [suspendere den israelske arkitektforeninga](#) fra Den internasjonale arkitektunionen, grunnet deres rolle i å frata palestinerne eiendom. Men de fikk ikke gjennomslag

Arkitekt og planlegger Øystein Grønning, utfordrer nå det internasjonale arkitektforbundet: Kan vi faktisk se for oss at de kan bli dømt for krigsforbrytelser, men fortsatt godtas som medlem i UIA? AKULBI har tatt initiativ sammen med palestinske kontakter for å melde israelske arkitekter inn for den internasjonale straffedomstolen i Haag for forbrytelser mot menneskeheten (ICC - [International Criminal Court](#)). [Se Arkitektnytt](#) (8.3.21). Vil norske arkitekter reagere?

Uholdbar situasjon for palestinsk fotball

Palestinske fotballspillere blir jevnlig angrepet og hindret i å delta på sine egne lags fotballkamper, fordi de blir holdt tilbake ved sjekkpunkter eller nektes å reise mellom Gaza og Vestbredden. Flere blir fengslet og drept, det gjelder også barn som spiller fotball. Palestinske fotballarenaer har blitt bombet og ødelagt gjentatte ganger.

Israel hindrer palestinsk import av fotballutstyr og tillater ikke hele landslaget i herrefotball å trene sammen og konkurrere utenlands. Trenere fra FIFA er flere ganger invitert til Gaza for å skolere spillerne der, men Israel nekter dem innreise. Palestinerne har dermed i realiteten ingen sjanser til å kvalifisere seg til internasjonale konkurranser som VM og OL. Et eksempel på hindringer palestinsk fotball møter, er da israelske myndigheter i 2016 nektet lederen for det palestinske OL-laget å forlate Gaza for å reise til Brasil og holdt igjen OL-delegasjonens drakter og utstyr, slik at utøverne måtte kjøpe nytt i Brasil. ([Nettavisen/NTB 2.8.16](#))

Det første palestinske mesterskapet for 7-er fotball for kvinner ble spilt på Vestbredden i 2007. Kvinnelandslaget i fotball greide for første gang å samles i Jordan i 2007 under Vest-Asia-mesterskapet i kvinnefotball. Der har de spilt mange ganger med de beste spillerne. Når de først kommer utenfor Vestbredden og inn i andre land, går resten som regel greit. Når de spiller kamper på Vestbredden, blir de forsinket ved israelske sjekkpunkter. Alle spillerne er vant til dette. De er ikke redde, bare irriterte. Kampene blir som regel forsinket, men media og fansen venter på dem. Kvinnefotballen på Gaza ble lagt død etter krigene mot Gaza i 2014.

Rasisme mot palestinerne er institusjonalisert i israelsk fotball. Segregering innen ungdomsligaer og anti-palestinske hatytringer fra israelske fankubber har blitt rutine og skjer uten at noen straffes. Samtidig som palestinsk fotball blir hindret, spiller seks israelske fotballklubber fra de ulovlige israelske koloniene på Vestbredden i den offisielle israelske fotballligaen. Dette er brudd på FIFAs regler. Når FIFA lar dette pågå uten sanksjoner mot Israel, bidrar de til å legitimere Israels handlinger.

Idrettssosiolog Gerd von der Lippe har intervjuet 17 kvinnelige fotballspillere fra Ramallah Fotball klubb ([Sareyyet Ramallah](#)) mellom 14 og 24 år. Selv om det var for fem og seks år siden, var ifølge flere spillere alt som før, også i 2019. Uansett, flere fortsetter så lenge som mulig. En av dem fortalte på mobil at fotballen betyr alt, selv om det ikke er noen kamper i 2021. I 2022 kunne fotballaget igjen reise på kamper, og deltok blant annet på Norway Cup 2022 med svært gode resultater. Les historien til flere av spillerne. [Palestinakomiteen.no 6.2.21.](#)

Susan Shalabi, visepresident i PFA, oppsummerer dagens situasjon i en epost 6.10.21: -Hindringene for fotballen er de samme som før, bare verre under Covid-19. I fjor var det nesten umulig å reise, særlig fra Gaza. Prosedyrer for frakt av sportsutstyr er blitt mer kompliserte: Det kan ta måneder å få varer inn i Palestina og når de kommer til sikkerhetssjekken er de nesten umulig å spore. Trenere fra utlandet som vil jobbe med palestinske lag eller PFA har problemer med å få visum: De kan få visum for en eller tre måneder og når visumet utløper må de reise ut og søke på nytt.

En seier for BDS er at sportsmerket NIKE nylig har skrevet til detaljister i Israel at de vil slutte å selge sine produkter i forretninger i okkupasjonsstaten Israel fordi det ikke lengre passer med selskapets policy og mål. [MOM 6.10.21.](#)

Rosavasking bidrar til Israels merkevarebygging

Rosavasking (pinkwashing) betyr at Israel blir framstilt som en bastion for homofiles rettigheter og dermed også for menneskerettigheter ([Mondoweiss 30.11.2011](#)). Det skjer også gjennom regimets promotering av «gay tourism»; strender, fester, steder og aktiviteter for homofile.

Et sentralt tema i pinkwashing-kampanjen er å beskrive det palestinske samfunnet som barbarisk og homofobt for å rettferdiggjøre Israels undertrykking av palestinerne. Under den første intifadaen (1987-93) ble utpressing brukt som forhørsmetode for å rekruttere palestinske kollaboratører. Det gjaldt homofili og annet som var lite akseptert i det palestinske samfunnet. Dette bidro til å mistenkeliggjøre homofile palestinere blant andre palestinere.

Utviklingen i den skeive bevegelsen er symptomatisk for interessemotsetningene.³⁹ På 80-90-tallet ble seksualitet et politisk tema, etter hvert også LHBT-rettigheter (lesbiske, homofile, bifile, transkjønna). I 1988 fikk israelske LHBT-grupper endret anti-sodomi-loven, som kriminaliserte homofile handlinger. Palestinske homofile deltok på møtestedet Jerusalem Open House (JOH).

Etter hvert støttet israelske LHBT-grupper Israels sionistiske prosjekt for å oppnå sosial aksept. Da ortodokse jøder i august 2009 drepte to jødiske homofile, fikk høyrepolitikere ordet på scenen og den israelske nasjonalsangen ble avspilt under våkenatta til minne om de

---

³⁹ Haneen Maikey: The History and Contemporary State of Palestinian Sexual Liberation Struggle i: The Case for Sanctions against Israel. Ed. Andrea Lim. Verso 2012.

drepte. Men palestinske skeive fikk ikke tillatelse til å framføre sitt budskap mot hatkriminalitet for å vise solidaritet under demonstrasjonen som fulgte eller under våkenatta. Dette ønsket de å gjøre selv om det var kort tid etter operasjon Cast Lead i Gaza, der nesten 1 400 palestinere ble drept. På Tel Aviv Pride Parade i 2010 ble det delt ut 5 000 israelske flagg til deltakerne.

Al Qaws – den største organisasjonen for seksuelt og kjønnsmessig mangfold i det palestinske samfunnet – brøt i 2007 med JOH fordi JOH hadde utdefinert palestinernes erfaring med okkupasjon, apartheid, rasisme og daglige menneskerettighetsbrudd fra kampen for skeives rettigheter.

Den palestinske LHBT-bevegelsen kjemper både mot palestinske og israelske bevegelser som lager et hierarki, der andre kamper blir underordnet den nasjonale kampen. Palestinske, skeive personer har valgt å jobbe ut fra BDS-bevegelsens politiske plattform, heller enn å delta i såkalt upolitiske Pride-parader. Palestinian Queers for BDS ble grunnlagt i 2010.

Siden rosavasking er en viktig del av Brand Israel-kampanjen, har vi lagt eksempler på boikott av LHBT-filmfestivalen i Tel Aviv under denne overskriften.

I juni 2017 trakk mange filmskapere seg fra Tel Aviv internasjonale LHBT-festival. Først ute var den prisvinnende, sørafrikanske filmskaperen John Tregov, som skulle vise festivalens åpningsfilm.⁴⁰

Det var Pinkwatching (rosa-overvåking), et kollektiv av palestinske skeive, som oppfordret til å boikotte festivalen i protest mot at israelske institusjoner bruker kampen for homofiles rettigheter til å dreie oppmerksomheten bort fra den kontinuerlige undertrykkinga av palestinerne.

Festivalleder Hochner hevdet at de brukte finansieringen fra israelske myndigheter til å støtte fredsprosessen og fremme frihet, rettferdighet og toleranse. Bloggeren Ali Abuminah (Electronic Intifada 5.6.17) mener at festivalen bløffer overfor deltakerne om sin uavhengighet og underslår regjeringas krav til lojalitet fra de som får offentlig støtte. Boikotten ble behørig omtalt i israelske medier: Tel Aviv LHBT filmfestival rammet av anti-israelske boikottere. Jerusalem Post 25.5.17.

I 2020 oppfordret LHBT-filmskapere igjen til å boikotte Tel Aviv-festivalen, denne gangen finansiert av Tel Aviv kommune og Israels kulturdepartement. Mer enn 100 utenlandske filmskapere oppfordret i et opprop til å boikotte festivalen så lenge Israel ikke respekterer folkeretten og palestinernes menneskerettigheter. Bak oppfordringa stod PACBI – Den palestinske kampanjen for akademisk og kulturell boikott av Israel – i samarbeid med

---

⁴⁰ <https://bdsmovement.net/news/wave-boycotts-hits-israeli-lgbt-film-festival-international-artists-heed-palestinian-call>

palestinske LHBT-organisasjoner. Blant dem som støttet kampanjen var kjente filmskapere som Charlotte Prodger, Alain Guiraudie, Harjant Gill og AIDS-historikeren Sarah Schulman. Festivalledelsen uttalte at boikott ikke hjelper palestinerne, og at det særlig etter Likuds siste valgseire var viktig å støtte dem i Israel som utgjør motstemmer. [Haaretz 6.3.20](#).

Kulturell boikott internasjonalt

Stadig flere kunstnere verden over slutter seg til boikotten. Denne støtten og det at artister trekker seg fra forestillinger i Israel, får stor oppmerksomhet i israelske medier: Vanlige israelere får på den måten vite at det er økende opposisjon mot at Israel nekter palestinerne rettigheter. Israelske kunstnere får klar beskjed om at boikotten er rettet mot Israels undertrykkende regime og landets kulturambassadører.

Om lag 1 300 irske kunstnere har til nå støttet kulturell boikott av Israel (august 2021). Den berømte irske roman- og manuskriptforfatteren Sally Rooney underskrev lista som nr. 1116. Initiativet til kampanjen ble tatt i 2010 av the Ireland Palestine Solidarity Campaign - IPSC. På nettsiden til IPSC finner du [det politiske grunnlaget for kampanjen og navnene på alle kunstnere](#).

«**Musikere for Palestina**» oppfordrer til å boikotte Israel. Omkring 600 musikere signerte i mai 2021 et åpent brev der de oppfordrer andre artister til å vise solidaritet med Palestina. Blant underskriverne var: [Rage Against the Machine](#), [The Roots' Questlove](#) og [Black Thought](#), [Run the Jewels](#), [Julian Casablancas fra The Strokes](#), [Noname](#), [DJ Snake](#) og [Vic Mensa](#), Patti Smith og Roger Waters. [Se:Billboard](#). I brevet kritiseres Israel for krigsforbrytelser under de siste angrepene mot palestinerne på Gazastripen og for at Israels regjering har et settler-kolonialistisk prosjekt for etnisk rensing av den palestinske befolkninga. [Haaretz 28.5.21](#).

I «**Brev mot apartheid**» fra 2021 ber 300 ledende palestinske kunstnere, forfattere og filmkunstnere om støtte fra kunstnere over hele verden. De krever umiddelbar slutt på israelsk vold mot palestinerne og slutt på støtten til Israel og landets militærmakt fra land verden over, særlig støtten fra USA med 3.8 milliarder dollar årlig uten betingelser. De skriver at dette er et uttrykk for enhet blant palestinske kunstnere som vi aldri har sett før, der vi har vist at sju tiår med Israels politikk ikke har brutt ned identiteten som palestinere.

I brevet står det: "Vær så snill; ikke la dette øyeblikket glippe. Om palestinske stemmer igjen blir stilnet, kan det gå flere generasjoner før en liknende sjanse til frihet og rettferdighet byr seg. Vi ber deg om å bli med, her og nå ved dette kritiske veikrysset, og vise din støtte til den palestinske frigjøringen."

Brevet, med underskrivere, kan [leses og signeres her](#), skriver Kulturutvalget i Palestinakomiteen. [Norsk tekst](#). 16 000 artister har til nå signert, ifølge [Hakim Bishara i Hyperallergic, 10.6.21](#).

Andre framstående kulturpersonligheter som har støttet kulturell boikott er avdøde Stéphane Hessel, holocaustoverlever og bidragsyter til FN's menneskerettighetserklæring, Chuck D, Talib Kweli, John Berger, Arundhati Roy, Iain Banks, Judith Butler, Junot Diaz, Naomi Klein, Ken Loach, Alice Walker, Angela Davis, Mira Nair, Mike Leigh og mange andre. Det har også jødiske forfattere og akademikere som Miko Peled, Michael Selzer, Ilan Pappé, Rabbi David Weiss, Moshe Menuhin, Eibie Weizfeld, Steve Quester, Joel Kovel, Norton Mezvinsky, Ora Wise, Norman Finkelstein, Phillips Bennis, Adam Sapporo og Daniel Bojaren gjort.

Toppartister som Elvis Costello, Gil Scott-Huron, Lauryn Hill, Faithless, Marianah, U2, Björk, Zakir Hussain, Jean-Luc Godard, Snoop Dogg, Cat Power og Vanessa Paradis har avlyst forestillinger i Israel eller avslått å opptre der. I 2014 avlyste den norske artisten Moddi opptreden i Israel og dro på studietur til Vestbredden. Israelske arrangører klager over at det blir stadig vanskeligere for dem å få berømte artister, selv om de tilbyr høye pengesummer. Også kulturinstitusjoner og festivaler avslår finansiering fra Israel og lar være å invitere statsstøtta grupper, blant annet Edinburgh Fringe og São Paulo Biennial. ([BDSmovement.net/Cultural Boycott](http://BDSmovement.net/Cultural%20Boycott)).

STUDIESPØRSMÅL

1. Er Israels angrep på palestinsk kultur og historie grunn god nok til kulturell boikott av Israel?
2. Bør vi solidarisere oss med israelske skeive organisasjoner eller boikotte dem?
3. Hvordan kan vi i Norge støtte den kulturelle boikotten av Israel?

Del 5 Norge og Israel: Akademisk og kulturelt samarbeid eller boikott?

SAMMENDRAG

Hvordan stiller Norge seg til akademisk og kulturell boikott av staten Israel? Til tross for at Oslo-avtalen fra 1993 i stor grad har gjort situasjonen for palestinerne verre, fortsetter norske regjeringer å støtte opp under en fredsprosess som har brutt sammen. De går eksplisitt mot boikott av Israel. Det norske oljefondet er det europeiske pensjonsfondet som investerer mest i ulovlige kolonier på Vestbredden. Fondet kjøper også israelske statsobligasjoner. Solberg-regjeringa (2013-2021) oppmuntret til samarbeid om forskning og utvikling, selv om det er dokumentert at Norge har forskningssamarbeid med israelske firma og myndigheter som er involvert i okkupasjonen.

Norge har som offisiell politikk at land som vedvarende og alvorlig bryter folkeretten, skal møtes med politiske og økonomiske sanksjoner. Men for Israel gjør Norge unntak.

Det er Israels grove brudd på folkeretten og manglende vilje til å lytte til verdenssamfunnet som fører til at den norske fagbevegelsen, kirken, ungdomsorganisasjoner, politiske partier, humanitære organisasjoner, solidaritetsorganisasjoner og sosiale nettverk aktivt støtter palestinerne kamp for selvstendighet og grunnleggende menneskerettigheter. I 2017 vedtok Landsorganisasjonen i Norge (LO), den største arbeidstakerorganisasjonen med 900 000 medlemmer, å arbeide for en internasjonal økonomisk, kulturell og akademisk boikott av Israel. CREO – LO-forbundet for kunst og kultur – oppfordret på landsmøtet i 2018 til «å vise solidaritet med palestinske kunstnere og kulturarbeidere gjennom en boikott av israelske kulturinstitusjoner og kulturaktører som opptrer på israelske bosettinger på Vestbredden eller som på annen måte støtter eller bidrar til okkupasjonen av Palestina.».

LO-kongressen i juni 2022 konkretiserte boikott-vedtaket fra forrige kongress med tiltak som skal presse Israel til å etterleve folkeretten, blant annet:

- Oppfordre norske myndigheter til å sikre at Sikkerhetsrådets resolusjon 2334 følges opp med målrettede tiltak og sanksjoner som svar på Israels brudd på internasjonal lov og manglende etterlevelse av FN-resolusjoner. LO støtter også en internasjonal boikott av Israel
- Forbud mot våpenhandel med Israel
- Norge må lovfeste et forbud mot handel med varer og tjenester fra selskaper som medvirker til brudd på folkeretten og menneskerettigheter i okkuperte områder
- Oljefondet og finansielle institusjoner må etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, som fastsetter et forhøyet krav til aktsomhet i konfliktområder.
- Norske myndigheter må kreve at Israel umiddelbart fjerner terrorstemplingen, og slutter å anvende trusler og trakassering, inkludert vilkårlig kriminalisering og undertrykkelse av palestinske organisasjoner.

[Les mer på FriFagbevegelse 3.6.22.](#) [Les hele uttalelsen fra LO-kongressen.](#)

Norske myndigheter er imot sanksjoner mot Israel

Oslo-avtalen fra 1993 i høy grad har gjort situasjonen for palestinerne verre, gjennom oppsplitting av Vestbredden i A, B og C-områder med et utall av kontrollposter og veier for bosetterne, som hindrer fri ferdsel for palestinerne. Likevel fortsetter norske regjeringer å støtte opp under en fredsprosess, der det ikke har vært forhandlinger siden 2014. Norge bruker sin lederposisjon i den internasjonale giverlandskomiteen (Ad Hoc Liaison Committee - AHLC) til å administrere internasjonal økonomisk støtte til palestinerne.

Som okkupasjonsmakt, har Israel det økonomiske ansvaret, men Norge og andre land betaler regningen uten å legge reelt press på Israel for å oppheve okkupasjonen. En rapport fra 2017 fra Norads evalueringsavdeling viser de enorme kostnadene ved den israelske okkupasjonen av Gaza og Vestbredden. Beregninger viser at den palestinske økonomien årlig taper mer på okkupasjonen enn hva den samlede internasjonale bistanden utgjør. Mye av bistanden til palestinerne forsvinner også inn i den israelske økonomien ved at drøyt 70 prosent av støtten fra det internasjonale samfunnet ender opp hos Israel. Dette skyldes blant annet skatter, tollavgifter og israelsk monopol på mange varer⁴¹.

---

⁴¹ <https://www.bistandsaktuelt.no/nyheter/2017/mislykket-palestina-bistand/>

Norges offisielle politikk er fortsatt imot å sanksjonere og boikotte Israel. Den norske holdninga er at boikott skaper avstand og at dialog og samarbeid er nødvendig for å løse konflikter. Norge er med på 29 internasjonale sanksjoner og tiltak, men ingen mot Israels folkerettsbrudd (juni 2021)⁴².

I desember 2021 samlet medlemmene av Giverlandsgruppa for Palestina seg i Oslo. I forkant uttalte utenriksminister Anniken Huitfeldt: «Partene ønsker å modernisere samarbeidet, særlig innen økonomi og handel. Dette er avgjørende for å styrke palestinsk økonomi, dekke grunnleggende behov særlig i Gaza og redusere faren for nye voldseskaleringer»⁴³.

Investeringer i bosettingene er i strid med FNs veiledende prinsipper for forretnings- og menneskerettigheter, som advarer selskaper mot både direkte og indirekte tilknytning til aktiviteter i de okkuperte palestinske områdene. Dette gjelder ikke bare selskapene som er fysisk til stede, men også de som investerer i selskapene.

Likevel investerer Statens Pensjonsfond Utland, mer kjent som Oljefondet, over 165 milliarder kroner i virksomhet knyttet til den folkerettsstridige okkupasjonen av Palestina. Det betyr at norske statsborgere bidrar med 30 000 kroner hver i direkte eller indirekte støtte til okkupasjonen. Norsk Folkehjelp og Fagforbundet avdekket dette i en gjennomgang av oljefondets beholdninger i 2021. Gjennomgangen viser at fondet har investert i 64 selskaper med virksomhet i de ulovlige bosettingene. Samtlige selskaper finnes i databaser utarbeidet av FN eller uavhengige granskningsorganisasjoner som dokumenterer økonomiske bånd til okkupasjonen⁴⁴.

FNs sikkerhetsråd har i en rekke resolusjoner, og seinest i resolusjon 2334 (2016), slått fast at etableringen av israelske bosettinger på palestinsk territorium okkupert av Israel siden 1967, inkludert Øst-Jerusalem, er rettslig ugyldig og utgjør et åpenbart brudd på folkeretten. Også den norske regjeringen har flere ganger kritisert bosettingsvirksomheten og oppfordret israelske myndigheter til å stanse all aktivitet.

Regjeringen besluttet i juni 2022 å merke bosettervarer med opprinnelse i områder okkupert av Israel⁴⁵. Dette er i tråd med en avgjørelse i EU-domstolen i november 2019 for å unngå at forbrukerne blir villedet av manglende merking om produktenes opprinnelse.

Palestinakomiteen mener det er bra at regjeringen markerer at Israels okkupasjon av Vestbredden og bosettingen er ulovlig, men det eneste som vil holde Israel ansvarlig vil være å innføre et forbud mot varer fra okkupert land. Nå overlates folkeretten til forbrukerne⁴⁶.

---

⁴² <https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/Eksportkontroll/sanksjoner-og-tiltak1/sanksjoner-og-tiltak/id2008477/>

⁴³ https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/pm_ahlc/id2887830/

⁴⁴ <https://wtools.fagforbundet.no/oljefondet/>

⁴⁵ Regjeringen.no 3. juni 2022 https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/opprinnelse_okkupert/id2918219/

⁴⁶ Line Khateeb, Palestinakomiteen 13. juni 2022: <https://palestinakomiteen.no/regjeringen-vil-ha-merking-av-israelske-bosetterprodukter/>

Norge øker kultur- og forskningssamarbeid med Israel

Når det gjelder Israel, er det ikke samsvar mellom ord og handling fra norske myndigheter. Som det eneste landet i verden ble Israel gitt en særstatus i Solberg-regjeringens politiske plattform, ved at regjeringen skulle «legge til rette for styrket forsknings- og utviklingssamarbeid, handel, turisme og kulturutveksling med Israel». Solberg-regjeringen valgte å gi Israel særskilte privilegier tross landets vedvarende folkerettsbrudd, trolig for å tilfredsstille Fremskrittspartiet.

I 2021 ble det bilaterale samarbeidet mellom Norge og Israel på forskning, innovasjon og helse, utvidet. På spørsmål fra Finanskomiteen/Miljøpartiet De Grønnes fraksjon den 19. mai 2021 om hva pengene skulle brukes til, svarte Utenriksdepartementet:

-Økningen vil være rettet inn mot tiltak og initiativer i regi av ambassaden i Tel Aviv for å følge opp regional utvikling og det bilaterale samarbeidet mellom Norge og Israel. Norge spiller en aktiv rolle i regionen, inkludert i freds- og forsoningsprosesser. Regjeringen ønsker å styrke det bredere bilaterale samarbeidet mellom Norge og Israel på områder som handel, klima og fornybar energi, samt forskning og utvikling. Det er også en målsetting å se etter muligheter for å knytte landene i regionen sammen i et tettere samarbeid i de nevnte områdene, som igjen kan bidra til økt regional stabilitet. Den økte tildelingen vil sette ambassaden bedre i stand til å fremme norske prioriteringer på disse områdene og knytte til seg kompetanse på disse feltene. Ambassaden vil i samråd med Utenriksdepartementet vurdere ytterligere detaljer i innretningen.

Forsknings- og kultursamarbeid med Israel skjer på flere felter.

Forskningsssamarbeid og boikott

Siden 1996 har Israel vært assosiert medlem av EUs forskningsprogrammer. I 2013 vedtok EU retningslinjer som stadfestet at EU-midler ikke skulle gå til aktører som var registrert i israelske bosettinger på okkupert palestinsk område, eller til aktivitet i bosettingene. Denne differensieringen mellom staten Israel og de okkuperte palestinske områdene er i tråd med norsk og internasjonal politikk overfor okkupasjonen.

Den 12. januar 2017 inngikk Norge en samarbeidsavtale med Israel om forskning og utvikling. -Vi er på samme nivå som Norge var for førti år siden innenfor olje- og gass-sektoren. Israel holder på å utvikle sin industri. Her er et stort potensial. Norge har samtidig mye å lære fra Israel innenfor IT- og industrisektorer hvor Israel har stor kapasitet, sa Dan Poraz, ambassaderåd ved Israels ambassade i Norge.⁴⁷

Norge er med i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa, og har fornyet avtalen for 2021 til 2027. EUs niende rammeprogram har et totalbudsjett på 95,5

---

⁴⁷ Idag.no <http://idag.no/samfunn/nyheter/midstosten/avtale-om-forskning-og-utvikling-mellom-israel-og-norge/19.25380>
Også omtalt i avisa Dagen <http://www.dagen.no/Nyheter/forskning/Ny-samarbeidsavtale-mellom-Norge-og-Israel-276249>

milliarder euro, der norske aktører kan søke om midler på lik linje med bedrifter, offentlige virksomheter og forskningsinstitusjoner i EU-medlemsland

I et høringsbrev av 10. februar 2021 viser Fagforbundet og Norsk Folkehjelp til dårlige erfaringer med Horisont 2020, og sier at regjeringens strategi må være tydelig på at norske aktører ikke skal inngå samarbeid med institusjoner som bidrar til folkerettsbrudd og menneskerettighetsbrudd i de okkuperte palestinske områdene. De viser til at Horisont 2020 har finansiert en rekke prosjekter der dette har skjedd. Det gjelder blant annet Motorola Solutions Israel og Delek Drilling, som finnes i listen av 112 selskaper, som ifølge FNs høykommissær for menneskerettigheter har en praksis som uforenlig med folkeretten og med FNs veiledende prinsipper for ansvarlig næringsliv. Tre andre selskaper som deltok i Horizon 2020 - Gilat Satellite Networks, Israel Chemicals og Teva Pharmaceutical Industries - finnes i databasen til den israelske organisasjonen Who Profits over selskaper som tjener på okkupasjonsøkonomien.

Petroleumsforskning – samarbeid om olje og gass

Universitetet i Stavanger (UiS) hadde tidligere en samarbeidsavtale med det israelske universitetet Technion om petroleumsteknologi. Både UiS og NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet) deltok i en delegasjon til Israel i september 2016, ledet av daværende olje- og energiminister Tord Lien (Frp). Formålet var å knytte kontakter innen akademia og næringsliv for å fremme samarbeid. Dette skapte debatt i akademia og i oktober arrangerte Den nasjonale forskningsetiske komite for naturvitenskap og teknologi (NENT) et åpent møte med tema «Forskningssamarbeid med omstridte aktører». Der uttalte rektor Gunnar Bovim ved NTNU at de foreløpig ikke hadde planer om å følge opp delegasjonsreisen, men at forskere ved NTNU står fritt i å velge sine prosjekter og samarbeidspartnere.

AKULBI tok i juni 2016 initiativ til et opprop mot universitetssamarbeid med Israel om petroleumsteknologi.⁴⁸ Blant de første underskriverne var profilerte akademikere fra universitetene i Stavanger, Oslo, Tromsø og NTNU i Trondheim, avdelinger av Norsk tjenestemannslag fra de samme universitetene, fagforeningene IndustriEnergi, Fagforbundet, LO i Oslo og leder for SAIH (Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond). Over 900 personer har til nå støttet oppropet.

Den 5. november 2016 vedtok Studentersamfundet i Trondheim en resolusjon med krav om at NTNU stanser kommunikasjonen med israelske universiteter angående det eventuelle samarbeidet om olje- og gassforskning. Den 17. november vedtok Trondheim kommune å boikotte alle varer og tjenester som Israel produserer på okkupert palestinsk område. Kommunen bad samtidig NTNU forsikre seg at de ikke støtter opp under eller bidrar til

---

⁴⁸ Opprop <https://www.ipetitions.com/petition/oppnop-mot-norsk-israelsk-oljesamarbeid-i-akademia>

aktivitet på okkupert område. 1. desember 2016 vedtok Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo en resolusjon med støtte til AKULBIs opprop. (Se akulbi.no).⁴⁹

Oljen og gassen som Israel er ute etter ligger blant annet i palestinsk farvann, der grensene er omstridte. Israel har ikke internasjonalt anerkjente grenser. De har kontinuerlig utvidet landområdet utover FNs delingsplan fra 1949 ved okkupasjon og annektering. Å hjelpe Israel med petroleumskompetanse vil være å styrke okkupantens strategiske og økonomiske posisjon på bekostning av palestinernes rettigheter. Etter at det ble gjort store gassfunn utenfor Gaza, bad det palestinske energidepartementet i 2012 om norsk støtte til å bygge opp en kapasitet for å forvalte petroleumssektoren. Etter befaringer anbefalte NORAD å svare positivt, men utenriksminister Espen Barth Eide svarte nei. Israel tillot heller ikke palestinerne å få inntekter som Israel ikke hadde kontroll over. Da Sharon ble valgt til statsminister i 2001, erklærte han at Gazas offshore gassreserver tilhører Israel.⁵⁰

Kulturelt samarbeid og boikott

Norge har kulturavtale med Israel og Utenriksdepartementet sponser kultursamarbeid. Norges ambassade i Tel Aviv skrev i en rapport⁵¹ i desember 2016: Ambassaden arbeider for å skape større interesse for og kunnskap om norsk kulturliv, samt å øke etterspørselen etter norsk kultur i Israel. Konserter, visning av filmer, besøk av artister og kunstnere skjer først og fremst på lokalt israelsk initiativ. Det har vært en merkbar økning i kulturaktiviteter de siste årene, med mange kulturelle arrangementer innenfor de fleste sjangre:

- Norsk musikk, både elektronika, jazz og hard rock
- Film og teater
- Oversatt norsk litteratur
- Presse og besøksreiser

Kultursamarbeidet bidrar klart til å normalisere apartheidstaten. Men enkelte kunstnere velger å avstå fra dette. En av dem er den kjente sangeren og musikeren Moddi, som avlyste en planlagt konsert i Israel. Mange markeringer mot kultur- og idrettssamarbeid med Israel har fått stor oppmerksomhet.

Ikke dans med okkupantstaten

Israels dansekompani Batsheva har flere ganger besøkt Norge. I desember 2016 arrangerte AKULBI og Palestinakomiteen i Norge en markering før forestillinga i Bærum kulturhus. Markeringa fikk støtte fra SV og Rødt i Bærum, Rød Ungdom, Sosialistisk Ungdom, NKP, Fellesforbundet avd. 860 Oslo Grafiske fagforening, EL og IT Forbundet, LO i Oslo,

---

⁴⁹ Omstridt olje- og gass-samarbeid med Israel <http://palestinakomiteen.no/akulbi-nytt/olje-gass-samarbeid-israel/>

⁵⁰ «Det israelske gasseventyret og Norge som den gode fe: Hvorfor Norge bør si nei til å støtte Israel med gassutvinning» av Peder Martin Lysestøl. (16 sider). AKULBI og Palestinakomiteen 2016. http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2016/09/Gasseventyret_net-1-1.pdf

⁵¹ E-post torsdag 1. desember 2016 fra Kulturseksjonen KGL. NORSK AMBASSADE TEL AVIV. Subject: Israel. Årlig rapportering på kulturfeltet. Arkivkode 707/416 https://gallery.mailchimp.com/02373a44079005d141fbae524/files/7eb4f4a1-e658-478d-836b-1ba9a6aa3444/Rapport_fra_no_ambassade_i_Israel_kulturfeltet.pdf

Bestemødre for fred og BDS Norge. SV fremmet i etterkant en interpellasjon i kommunestyret om at Bærum kulturhus bør avslutte samarbeidet med Batsheva. (akulbi.no 10.12.16).

Dansetruppen har også blitt møtt med protester i Storbritannia, Italia og Canada. De har tidligere brukt musikk av den britiske komponisten Brian Eno til sine forestillinger. Nå nekter han truppen å bruke sin musikk.

Bryt samarbeidet med Habima! – et lærestykke i kulturell boikott

Nationalteatret i Oslo samarbeidet fra høsten 2013 med Israels nasjonalteater Habima fram til 2016, til tross for skarp kritikk og en debatt som varte i 3 år. Kunstnere og aktivister både i Norge og Israel engasjerte seg og israelske myndigheter protesterte mot en kunstvideo om saka høsten 2016. Nok et etterspill kom da Habima samme høst satte opp en forestilling i bosettinga Kiryat Arba, kjent for sine ekstreme kolonister. Ledelsen for Habima skrev da: «Vi er interessert i å fortsette å levere høykvalitetskultur til alle Israels borgere ...».

Teatersamarbeidet var en del av **TERRORisms**, et prosjekt i regi av den europeiske teaterunionen (UTE). I 2011 ble Ilan Ronen president for UTE, et valg som var kontroversielt. Han var også kunstnerisk leder for Israels nasjonalteater Habima. På oppstartmøtet på Nationalteatret ble initiativtakerne utfordret på om samarbeidet var etisk riktig, siden Habima spiller i koloniene på Vestbredden. Prosjektet kunne dermed bidra til å legitimere brudd på folkeretten. Teatre i Haifa og London trakk seg fra prosjektet.

I juli 2014, under krigen mot Gaza, lanserte TeaterTanken underskriftskampanjen *NATIONALTHEATRET, AVBRYT SAMARBEIDET MED ISRAELS NASJONALTEATER NÅ!*⁵² Den fikk raskt nær 3 000 underskrifter. Musikernes fellesorganisasjon fulgte opp med denne uttalelsen på sitt landsmøte i oktober 2014: “MFO ønsker å vise solidaritet med kunstnere og kulturarbeidere på tvers av landegrensener ved å arbeide for en boikott av israelske kulturinstitusjoner i ulovlige bosettinger på Vestbredden. MFO vil også styrke samarbeidet med israelske og palestinske artister og kulturorganisasjoner som driver fredsskapende arbeid i regionen.”

I forbindelse med Nationalteatrets premiere på sitt bidrag i januar 2015 arrangerte AKULBI og Palestinakomiteen en markering foran Nationalteatret. Atten organisasjoner slutta seg til: Musikernes Fellesorganisasjon, Fagforbundet, Film- og teaterteknisk forening, Norsk Folkehjelp, Sosialistisk ungdom, Sosialistisk Venstreparti, AUF, AUF Oslo, Rødt, Rød Ungdom, Bestemødre for fred, Palestine Network Norway, Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom, Fellesforbundet avd 850 Oslo Grafiske Fagforening, Industri Energi, Fagforbundet Oslo, Fellesutvalget for Palestina og BDS Norge.

Samme måned arrangerte teaterregissør Marius Kolbenstvedt med flere festivalen MOTforestillinger på Caféteatret i Oslo. Blant annet var det høytlesing fra boka utgitt av

---

⁵² TeaterTankens underskriftskampanje 2016 <http://www.underskrift.no/vis/5192>

organisasjonen Breaking the silence: *BRYT TYSTNADEN, Israelske soldaters vittnesmål från de okkuperte områdene*. Seinere har flere MOTforestillinger vært arrangert, med palestinske og israelske kunstnere som er kritiske til Israels regime.

Kunstnerne Pia Maria Roll og Marius von der Fehr tok høsten 2016 opp tråden fra protestene mot samarbeidet med Habima. I en kunstvideo vist under Nationaltheatrets Ibsen-festival, beklaget en «representant» for Nationaltheatret samarbeidet. «The National Theatre of Norway's official apology for the cooperation with Habima.» ([YouTube 22.9.16](#)). Dessverre har ikke Nationaltheatrets reelle ledelse gjort det samme.

På programmet for den europeiske teaterunionens (UTE) årsmøte i mai 2015, som ble holdt i Tel Aviv, ble teatrene også invitert til seminaret 'The Democratic dilemma with Counter-Terrorism'. Her deltok representanter for israelsk militære og etterretning. Kulturboikotten ble debattert med overskriften *Artists boycotting artists?* Israel forbyr for øvrig ved lov sine borgere å oppfordre til boikott. En rekke europeiske teater- og kulturarbeidere sendte et åpent brev til deltakerne på UTEs årsmøte, der de kommenterte møteprogrammet og de inviterte debattantene. Brevet hadde overskriften: «Kunstnernes rett til å si nei: Hva skal kunstnerne gjøre når kunsten brukes til statspropaganda?»

Nationaltheatrets deltakelse i prosjektet «TERRORisms» viser klart hvordan representanter for israelske kulturinstitusjoner utnytter kultursamarbeid og langt fra er så kritiske til regimets politikk som de hevder. (Lenker til debattinnlegg og filmklipp finnes på [akulbi.no](#)).

Eurovision Song Contest 2019

Etter at Israel vant ESC i 2018 mobiliserte AKULBI 153 norske artister til å skrive under på oppropet om å ikke spille i Tel Aviv i 2019. Saken fikk stor offentlig oppmerksomhet. AKULBI-lederen var på Dagsnytt 18 og på radio. I 1. maitoget i Oslo var fikk plakaten «Svart skjerm» stor oppslutning og flere fagforeninger bar paroler om boikott av Tel Aviv-finalen. Vår palestinske motpart PACBI laget en vignett som blei brukt over hele Europa.

A-ha i Tel Aviv

A-ha spilte i Tel Aviv i juni 2018. Markeringer ved konsertene i Oslo i februar fikk god mediedekning. A-ha svarte aldri på henvendelser, men Tel Aviv var ikke del av A-ha's World Tour i 2020.

Aurora i front mot rasisme, men ikke mot Israels rasisme overfor palestinerne

Amnesty Norge valgte Aurora til å fronte «I can't breathe» – konserten 7. juni 2020. Det vakte reaksjoner. I fjor valgte Aurora å overse palestinske og jødiske artisters oppfordring til å trekke sine konserter i en rasistisk klubb i Tel Aviv – og overse det palestinske sivilsamfunnets oppfordring til boikott. AKULBI skrev til Amnesty og spurt hvorfor de velger Aurora som frontfigur mot rasisme, men fikk ikke noe svar.

I 2019 spilte Aurora på Barbi Club i Tel Aviv. Fordi hun ville unngå protester, var konserten utelatt fra turnéprogrammet på hjemmesida hennes. AKULBI fikk tips fra israelske BDS-aktivister, og dette fikk store avisoppslag. Aurora forsvarte å opptre i Israel. Det var markeringer ved konsertene i hele Norge og i England, Skottland og Irland på initiativ fra AKULBI/Palestinakomiteen.

Europas skyld i tidligere overgrep mot jøder gjør oss handlingslammet og har gjort at vi altfor lenge har tålt altfor vel de overgrep som har funnet sted, og i økende grad finner sted mot palestinerne. Tiden er overmoden for en tydeligere reaksjon fra verdenssamfunnet, ikke mot jøder, men mot Israels politikk. En kulturboikott er en av mange mulige reaksjonsformer. Som kulturarbeider er dette den som synes mest relevant for meg i forhold til Israel nå, selv om jeg i nesten enhver annen sammenheng tror på kunstens muligheter til å fremme dialog, skape fred og bygge broer og vil fortsette å initiere prosjekter med denne troen som basis.

Erik Hillestad, Kirkelig kulturverksted, Dagbladet 15.08.2006

Idrettsboikott

Idrettsboikotten mot Israel har en lang historie i Norge. Heftet *Rødt kort til Israel*, utgitt av Palestinakomiteen i 2013, beskriver utviklinga av idrettsboikotten: Om palestinske fotballspillere som er blitt arrestert og fengslet, sviket fra UEFA – Det europeiske fotballforbundet der Israel er medlem – og fra FIFA. Videre handler heftet om lærdommer fra idrettsboikotten mot Sør-Afrika, om å blande fotball og politikk og om kampanjer mot mesterskap i Israel.⁵³

Heftet ble laget i forbindelse med protestene mot at Israel arrangerte U21-EM i fotball i 2013. Palestinakomiteen startet en egen kampanje for å få flyttet U21 i 2013 til et annet land. Den ble støttet av AKULBI, Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom og Sosialistisk Ungdom. Saken ble tatt opp i møte med Norges fotballforbund (NFF) hvor også den tidligere palestinske toppspilleren Mahmoud Sarsak deltok i forbindelse med en lengre turne i Norge. ([Palestinakomiteen.no](http://palestinakomiteen.no) 12.6.12).

Sarsak satt tre år i israelsk fengsel uten tiltale eller dom og ble sluppet fri i 2012 etter nesten 90 dagers sultestreik. Saka fikk stor oppmerksomhet, blant annet i [VG 5.6.2013](#). Den norske landslagsspilleren Tariq Elyounoussi oppfordret til boikott av EM i Israel ([VG 6.6.2013](#)). I 2015 var det en internasjonal kampanje for å suspendere Israel fra FIFA, fordi det israelske fotballforbundet inkluderer lag fra koloniene på Vestbredden og spiller kamper der. ([Mondoweiss 18.5.15](#)).

For Israel er mannlige palestinske fotballhelter «farlige». Helter fra Gaza og Vestbredden skal helst defineres som «terrorister», for å legitimere drap, fengsling og hindringer slik at landslaget ikke kan stille med de beste spillerne. Det palestinske fotballforbundet (PFA) ble medlem av FIFA i 1998 og konkurrerer i det asiatiske fotballforbundet (AFC). Israels

---

⁵³ *Rødt kort til Israel*. Palestinakomiteen 2013, 40 sider: <http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2014/07/Fotballhefte-Mahmoud-Sarsak-og-palestinsk-fotball-2013-trykk2.pdf>

fotballforbund (IFA) har vært medlem av FIFA siden 1992 og var opprinnelig også med i AFC. De ble utestengt derfra i 1974 i protest mot Israels behandling av palestinerne.

Norges Fotballforbund lar Israel diktere spillereglene

På FIFA-kongressen i Bahrain i mai 2017, fremmet det palestinske fotballforbundet (PFA) forslag om at FIFA måtte reagere på at Israel har fotballklubber fra de ulovlige koloniene på okkupert palestinsk land. Forslaget fra PFA var støttet av 174 palestinske fotballklubber, idrettsorganisasjoner og mer enn 100 fagforeninger og menneskerettighetsorganisasjoner, som representerer millioner av innbyggere i 28 land i verden. FIFA utsatte saka med Norges Fotballforbunds (NFF) støtte. Israel argumenterer med at FIFAs regler ikke kan iverksettes siden der ikke er noen permanente grenser. ([Al Jazeera 11.5.2017](#)). På et møte i Kolkata (India) 27. oktober bestemte FIFAs råd seg for å lukke denne saken ([Red Card BDS Movement 27.10.17](#)). PFA har fremmet saken for CAS, voldgiftsdomstolen for sport. Men ifølge Susan Shalabi, visepresident i PFA, var FIFAs påskudd for å lukke saken at den var politisk. Saka ble skrinlagt og ingen har hørt noe fra CAS. Når Norges fotballforbund gjemmer seg bak FIFA og ikke våger å protestere mot Israels straffefrihet, er også NFF medskyldig i Israels brudd på folkeretten.

Den 18. september var den 5. internasjonale aksjonsdagen mot PUMA og sponsinga av Israel Football Association IFA. Kampanjen vokser raskt i omfang verden over og Black Lives Matter har sluttet seg til. I Norge sponser PUMA Norges Friidrettsforbund NFIF, Eliteserielagene i fotball Strømsgodset og Lillestrøm og OBOS-ligalaget Hamar-kameratene (HamKam), som styrer klart mot opprykk til Eliteserien neste sesong. Alle tre er herrefotball. I samarbeid med Palestinakomiteen i Hedmark, Drammen og Oslo (Lillestrøm) planlegger AKULBI i tida framover markeringer på hjemmekampene til de tre. Slagord: «Støtt laget, boikott PUMA». [akulbi.no 6.10.21](#).

Norge spiller mot Israel i EM-kvalifiseringer

Da U21-herrelandslaget i fotball spilte mot Israel på Marienlyst stadion i Drammen 5. september 2017, stilte aksjonister med Palestina-flagg seg opp for å markere at Israel ødelegger palestinsk fotball med brutale midler. Politi og vakter var raskt på pletten og viste demonstrantene bort.

11. november 2020 skulle Norges herrelandslag spille mot Israel på Ullevål stadion i Oslo, men kampen blei avlyst dagen før pga covid-smitte. Da hadde AKULBI og Palestinakomiteen Oslo planlagt en begrenset markering med keffiyeh-munnbind og tre Rødt kort-bannere. [akulbi.no 12.11.2020](#).

Idrettsboikotten mot Israel åpner øynene på mange her hjemme når det gjelder Israels behandling av palestinerne. Den gir også et sterkt signal til Israels idrettsutøvere om at regimets behandling av palestinske idrettsutøvere møter reaksjoner internasjonalt.

Så langt er det kulturboikotten som har fått størst oppslutning i Norge og den rammer Israels merkevarebygging. Det er viktig å styrke den akademiske boikotten, som også kan bidra til å

ramme EUs finansiering av israelsk forskning, som både er knyttet til militærindustrien og til Israels falske historiefortelling.

STUDIESPØRSMÅL

1. Hva bør Norge gjøre for å legge reelt press på Israel og unngå å være medskyldig i apartheid og okkupasjon?
2. Hvordan kan den akademiske boikotten styrkes?
3. Hvilken del av kulturboikotten er viktigst nå?

Del 6 Israels angrep på BDS-bevegelsen og ytringsfriheten

SAMMENDRAG

Hvorfor og hvordan angriper Israel BDS-bevegelsen? Med hjemmel i Israels lovverk, nekter Israel innreise til både Palestina og Israel for personer som er kritiske til Israels politikk og som åpent støtter BDS-bevegelsen. Israel angriper ytringsfriheten gjennom å stemple kritikk av Israel og oppfordring til boikott som antisemittisk. Gjennom samarbeid med utenlandske regjeringer er slik kritikk i noen land blitt kriminalisert (f.eks. Tyskland, Frankrike og flere amerikanske delstater). Den israelske regjeringen bevilger betydelig summer til et eget departement som skal motarbeide den voksende BDS-bevegelsen. I 2016 mottok departementet for 'strategiske saker' eksempelvis tre ganger så mye som Israels utenriksdepartement, penger som blir brukt bl.a. til å saksøke aktivister internasjonalt.

I 2016 vedtok International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) en arbeidsdefinisjon av antisemittisme (Working Definition on Antisemitism). Siden den gang har definisjonen blitt vedtatt eller bifalt av en rekke land og lokale myndigheter. Definisjonen følges opp med 11 veiledende eksempler på antisemittisme, der sju av punktene omhandler staten Israel. Flere av formuleringene innebærer å sidestille solidaritet med palestinske kampen for frihet og antisemittisme. Kritikerne mener legitim Israel-kritikk vil omfattes av disse formuleringene, og at de dermed truer ytringsfriheten. I stedet for å være et tydelig redskap for å bekjempe antisemittisme, stemples støtte til palestinere som hat mot jøder. Israels strategidepartement bruker eksemplene i denne definisjonen aktivt.

Israels kriminalisering av legitim kritikk

Israel og landets venner har gått til kraftige angrep på BDS-bevegelsen og andre menneskerettighetsforkjempere som kritiserer Israels brudd på internasjonal lov ved å stemple dette som antisemittisme. Israels behov for å kneble kritiske, politiske ytringer øker i takt med deres dalende omdømme som demokrati og rettsstat. Forsøkene på å kriminalisere og delegitimere solidaritetsbevegelsene er tydelige tegn på Israels frykt for den økende støtten til BDS-bevegelsen.

Israels regjering bruker store penger på å bekjempe BDS-bevegelsen. I 2016 fikk Departementet for strategiske saker tildelt 32,8 mill. dollar for å bekjempe boikottbevegelsen,

mens Utenriksdepartementets bevilgning var på 10 millioner dollar, ifølge [Haaretz 3.2.16](#). Strategidepartementet overfører deler av midlene til noen lands utenriksdepartementer og til sionistiske organisasjoner i utlandet som benyttes til PR-arbeid på universiteter og andre steder. ([Haaretz 26.10.17](#)).

I samme artikkel avdekket Haaretz at Israels regjering i all hemmelighet har engasjert det Chicago-baserte advokatfirmaet Sidley Austin, for å bekjempe BDS-aktivister i Europa, Nord-Amerika og andre steder. De skal gi juridiske råd og følge opp rettsaker. Siddeley Austin er et av de største advokatfirmaene i USA, med 1 900 advokater og fire kontorer i Europa. En kontrakt med et annet advokatfirma fikk til slutt en samlet verdi på 925 millioner euro. Justisdepartementet og Strategidepartementet har nektet å gi informasjon om hva slags aktiviteter dette er, men de er karakterisert som «diplomatisk ekstremt følsomme». Israel ønsker ikke at det skal bli kjent at de finansierer slik virksomhet, fordi det kan oppfattes som at Israel blander seg inn i andre lands anliggender.

I desember 2017 meldte media at Knesset har godkjent en plan for å bekjempe BDS-bevegelsen med 72 millioner dollar. Planen skal finansieres delvis av Israel og delvis av utenlandske organisasjoner og jødiske givere gjennom en privat organisasjon styrt av israelske tjenestemenn og utenlandske donorer. Siden organisasjonen ikke er underlagt Utenriksdepartementet, vil den kunne agere raskere og mer fleksibelt siden den ikke trenger å ta hensyn til regjeringsbyråkratiet eller juridiske begrensninger. Organisasjonen skal organisere offentlige kampanjer, lobbyvirksomhet, solidaritetsbesøk i Israel for opinionsskapere, aktiviteter i sosiale medier og samarbeid med pro-Israel-organisasjoner globalt, med hovedvekt på Europa. [Forward 31.12.17](#).

NGO Monitor er en israelsk organisasjon som systematisk overvåker og motarbeider frivillige organisasjoner (NGO-er) som de mener er Israel-fiendtlige. Ifølge Human Rights Watch (2009, sitert i engelsk Wikipedia) gjør NGO Monitor ingen egne feltundersøkelser, men fordømmer alle som kritiserer Israel. Amnesty, Det norske flyktningrådet og Goldstone-rapporten (2009 HSRC Report) er blant dem som har fått gjennomgå. NGO Monitor har også gått til angrep på det anerkjente medisinske tidsskriftet Lancet for deres mangeårige prosjekt om helsesituasjonen i Palestina, Lancet Palestine Health Alliance. NGO Monitor har flere ganger vist at de kan legge effektivt press på kommisjoner og redaksjoner som gir rom for Israel-kritiske eksperter og artikkelforfattere.

Flere land støtter Israels kamp mot BDS. Britiske myndigheter har varslet at de vil forby offentlige institusjoner å boikotte varer fra selskaper som støtter opp under okkupasjonen. Flere amerikanske delstater, Canada og Frankrike har vedtatt lover mot boikott på ulike nivåer.

Hvordan Israel angriper menneskerettighetsorganisasjoner og aktivister

PCHR (Palestinian Centre for Human Rights) ga ut en rapport i 2019 om Israels angrep på menneskerettighetsorganisasjoner og -aktivister. Her kan du laste ned rapporten.⁵⁴

Del I dokumenterer hvordan handlingsrommet for NGO-er (frivillige organisasjoner uten tilknytning til myndighetene) innskrenkes av okkupasjonen. Det skjer gjennom svertkampanjer mot forsvarere av menneskerettigheter, gjennom sanksjoner og restriksjoner på bevegelsesfrihet, forsøk på å ødelegge finansieringen for menneskerettighetsorganisasjoner og trusler mot menneskerettighetsforkjempere.

Et eksempel på hvordan Israelske myndigheter og allierte angriper finansieringen av palestinske prosjekt, er The Money Trial Report: «The Millions Given by EU Institusjons to NGOs with Ties to Terror and Boycotts Alains Israel An In-Depth Analysis.» EIPA 25.5.2018. Her blir blant andre Norsk Folkehjelp angrepet for å støtte organisasjoner med bånd til det rapporten kaller «terrorisme».

Del II tar for seg internasjonale konvensjoner og staters forpliktelser overfor dem som forsvarer menneskerettigheter.

PCHR understreker at Israels intensiverte kampanje ikke vil hindre dem i å fremme menneskerettigheter og beskytte palestinske sivile i perioder med væpna konflikt. De oppfordrer internasjonale organer, særlig EU, til å fortsette og støtte palestinske organisasjoner. De oppfordrer også menneskerettighetsorganisasjoner til å ta til motmæle mot Israels kampanje for å bringe menneskerettighetsstemmer i de okkuperte områdene til taushet, og hindre Israels myndigheter i å angripe sivile palestinere.

Den nittende oktober 2021 brukte den israelske forsvarsministeren Benny Gantz israelsk terrorlovgivning til å kriminalisere seks palestinske sivilsamfunnsorganisasjoner. Etter mange år med trakassering, sverting, oppfordring til vold mot, dødstrusler, reiseforbud og liknende for profilerte palestinske menneskerettighetsforkjempere, var det ikke overraskende. Al-Haq, en av de seks organisasjonene knytter opptrappingen særlig til to punkter. For det første: at boikott, de-investerings- og sanksjons-kampanjen (BDS) virker. For det andre: at den internasjonale straffedomstolen (ICC) fattet avgjørelse om at de har juridisk kompetanse til å undersøke om det ble utført krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten på Gazastripen i 2014 og etter. Les [innlegg av Sara Bell](#), leder i Fagforbundet i Bergen.

Fagforbundet oppfordret utenriksminister Anniken Huitfeldt til å kreve at Israel trekker tilbake terrorstempelet rettet mot de seks anerkjente menneskerettighetsorganisasjonene: Al-Haq, Addameer, Bisan Center for Research and Development, Defense for Children International – Palestine, Union of Palestinian Women’s Committees, og Union of Agricultural Work Committees. Fagforbundets uttalelse finner du her.

---

⁵⁴ <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Israeli-Attacks-on-Human-Rights-Organizations-and-Activists-PCHR.pdf>

I Stortingets spørretime 28.oktober 2021 stilte Bjørnar Moxnes (Rødt) dette spørsmålet til utenriksminister Anniken Huitfeldt: *Støtter regjeringen kravene fra Fagforbundet og Norsk Folkehjelp om at Israel må trekke tilbake terrorstempling av norsk-støttede organisasjoner, at Israel avslutter kriminalisering og trakassering av palestinske organisasjoner, slutt på Israels folkerettsstridige anvendelse av israelsk lov på okkupert territorium og at det internasjonale samfunn må støtte de palestinske sivilsamfunnsorganisasjonene, og hvordan vil regjeringen gå fram for å fremme disse kravene i FN?* Spørsmål med grunnivelse og svar fra utenriksministeren kan leses her, hvor hun blant annet sier: *Om det ikke fremkommer tilstrekkelig dokumentasjon som underbygger anklagene, vil vi be om at beslutningen blir omgjort. Vi har også tett og fortløpende kontakt med FN og andre givere.* [Regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

Norge sluttet seg i juli 2022 til ni europeiske land som i en felles uttalelse tok avstand fra terroranklagene mot de palestinske organisasjonene. Israel har ikke lagt fram beviser som underbygger terroranklagene mot seks palestinske organisasjoner, blant dem tre som får norsk støtte, slår utenriksminister Anniken Huitfeldt (Ap) fast. [Vårt Land 14.7.22](#).

IHRAs kontroversielle definisjon av antisemittisme

En del av Israels kampanje er å stemple all kritikk av staten Israels okkupasjons- og apartheidpolitikk som jødehat.

I 2016 vedtok International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) en arbeidsdefinisjon av antisemittisme:

Antisemitism is a certain perception of Jews, which may be expressed as hatred toward Jews. Rhetorical and physical manifestations of antisemitism are directed toward Jewish or non-Jewish individuals and/or their property, toward Jewish community institutions and religious facilities. (Antisemittisme er en viss oppfatning av jøder, som kan uttrykkes som hat mot jøder. Retoriske og fysiske manifestasjoner av antisemittisme er rettet mot jødiske eller ikke-jødiske individer og/eller deres eiendom, mot jødiske samfunnsinstitusjoner og religiøse fasiliteter. Red. oversettelse.).

Definisjonen følges opp med elleve veiledende eksempler på antisemittisme, der sju av punktene omhandler staten Israel. Flere av formuleringene kan tolkes slik at de sidestiller solidaritet med palestinske kampen for frihet, rettferdighet og likestilling med antisemittisme. Kritikerne mener legitim Israel-kritikk vil omfattes av formuleringene, og at de dermed truer ytringsfriheten. I stedet for å være et tydelig redskap for bekjempelse av antisemittisme, stemples støtte til palestinerne som hat mot jøder.

I et opprop av 11. januar 2021 fra 135 israelske akademikere i Storbritannia, oppfordres britiske universiteter til å avvise definisjonen og holde fast på sitt engasjement for akademisk

frihet og ytringsfrihet i deres kamp mot rasisme, inkludert antisemittisme.⁵⁵ De mener at noen av eksemplene på antisemittisme legger en demper på universitetsansatte og studenter som legitimt ønsker å kritisere Israels undertrykkelse av palestinere eller studere den israelsk-palestinske konflikten. De hevder også at eksemplene ødelegger deres rett som israelske borgere til å delta fritt i den israelske politiske prosessen.

For å illustrere er et eksempel på antisemittisme, trekker de blant annet fram «[å hevde] at eksistensen av en stat Israel er et rasistisk forsøk». En annen antisemittisk handling, ifølge dokumentet, er «å kreve av [Israel] ... en oppførsel som ikke forventes eller krevd av en hvilken som helst annen demokratisk nasjon». Underskriverne av oppropet understreker at det burde absolutt være legitimt, ikke minst i universitetsmiljø, å diskutere om Israel om en selvutnevnt jødisk stat, er «et rasistisk forsøk» eller en «demokratisk nasjon».

Palestinske og arabiske intellektuelle mot misvisende definisjon av antisemittisme

Avisa The Guardian offentliggjorde på FNs solidaritetsdag 29.november 2020 et åpent brev fra 122 palestinske og arabiske akademikere, journalister og intellektuelle. De er bekymret over at USA og mange europeiske land tar i bruk definisjonen til IHRA. De viser til at definisjonen blander sammen jødedom og sionisme, som om alle jøder er sionister og som om dagens Israel representerer sjølstyre for alle jøder. Kampen mot antisemittisme må ikke bli forvrengt og brukt til å sverte kampen mot undertrykking av palestinerne, til å nekte dem rettigheter og fortsette okkupasjonen av palestinsk land. De konkluderer med at definisjonen fra IHRA røper en holdning som vil opprettholde jødernes privilegier i stedet for rettigheter for jøder i Palestina og overherredømme over palestinerne istedenfor sikkerhet. Les hele brevet i The Guardian 29.11.2020⁵⁶.

Siden 2016, har definisjonen blitt vedtatt eller bifalt av en rekke land og lokale myndigheter. I 2018 ble IHRA-definisjonen vedtatt av Europaparlamentet som et «rådgivende verktøy». Denne mildere tonen var et resultat av at flere medlemsstater uttrykte bekymring for at det ville bli vanskeligere å kritisere Israels kolonisering og okkupasjon av de palestinske områdene.

Risikerer trakassering

Når internasjonale artister opptre på israelske scener og kulturinstitusjoner, utnytter myndighetene dette som reklame for Israel. Majoriteten av palestinske forfattere, kunstnere og kultursentre støtter kulturboikotten uten nødvendigvis å annonsere det offentlig: De risikerer å ikke få visum til å reise til utlandet eller bli nektet å komme hjem når de er på utenlandsreise. Et økende antall israelske og internasjonale kunstnere støtter kulturboikott. Men mange praktiserer en «stille boikott», der de lar være å opptre i Israel uten at de offentlig støtter BDS.

---

⁵⁵ <https://bdsmovement.net/news/135-israeli-academics-uk-and-beyond-urge-uk-academic-senates-reject-flawed-antisemitism>

⁵⁶ <https://www.theguardian.com/news/2020/nov/29/palestinian-rights-and-the-ihra-definition-of-antisemitism>

Alt som oppfattes som boikott kan få konsekvenser i form av trakassering fra Israels representanter og venner. Et eksempel er erfaringene til den norske filmfestivallederen Ketil Magnussen: En rask epost sommeren 2015 der filmfestivalen HumanRights HumanWrongs (HRHW) i Oslo takket nei til den israelske filmen «The other dreamers», ble oppfattet som et eksempel på kulturboikott. I august kom oppslag i en rekke israelske og norske aviser og i New York Times (NYT 18.8.15). I mellomtiden hadde festivalens leder Ketil Magnussen presisert, både til filmskaperen Roy Zafrani og til media, at avgjørelsen skyldtes at filmen ikke passet inn i programmet. Den var ikke et ledd i kulturboikotten, som han for øvrig har sagt at han støtter. (Utrop 26.8.15).

Etter presseoppslagene fikk Magnussen mange e-poster og telefoner daglig fra folk som på mindre hyggelig vis sa hva de mente om avgjørelsen. På festivalens Facebook lå kommentarer som denne fra Adam Kratt, Los Angeles, California: “Shame on you for your racist and bigoted refusal to host Roy Zafrani’s documentary on the struggles of disabled children in Israel. I see that the insidious Anti Semitism and hatred against the Jewish people is rampant in your country and society. Shame on you!”

Festivalens støttespillere ble oppfordret til å trekke den økonomiske støtten. Fritt Ord uttalte at utspillet var uvesentlig for deres pengestøtte: – «HumanRights HumanWrongs» er en av svært mange viktige og gode festivaler vi støtter. Vi blander oss aldri bort i festivalenes programmering eller profil.» (Dagen 17.8.15). Ifølge Magnussen skrev Israels ambassadør til kulturministeren og bad henne om å ta affære i forhold til festivalen, noe hun ikke gjorde. Men utenriksminister Børge Brende uttalte at han var skuffet over festivalens avgjørelse og at boikott ikke er norsk politikk. (Regjeringen.no 23.8.15)⁵⁷ Det er høyst uvanlig at en utenriksminister offentlig kritiserer en kulturaktørs kunstneriske valg.

Et annet eksempel er kunsthifestivalen Feminine Tripper i mars 2018. I sitt svar til søkere fra Israel sier Feminine Tripper at de for tida beklageligvis ikke kan invitere israelske deltakere til festivalen «når vi veit at kunstnere fra okkupert Palestina har svært begrenset tilgang til å reise til internasjonale kunstarenaer og at de har meget liten mulighet til å kommunisere sin kunst utenom de okkuperte områdene». De vil altså likestille behandlingen av israelske artister med den behandlingen som Israel tvinger på palestinske artister.

«Med Israel for fred» (MIFF) innklaget Feminine Tripper til Diskrimineringsnemnda for diskriminering på etnisk grunnlag – og vant. MIFFs seier mot Feminine Tripper fikk omtale i Israels største avis. Diskrimineringsnemndas dom mot Feminine Tripper er i strid med Den europeiske menneskerettsdomstolen ECHR sin dom i juni 2020 til støtte for retten til boikott. Kjennelsen i ECHR forplikter alle Europarådets 47 medlemsland, inkludert Norge. Les mer på akulbi.no.

---

⁵⁷ Regjeringen er imot boikott av Israel, 23.08.2015
https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ikke_boikott/id2435491/

Angrepene på de som boikotter kultursamarbeid med Israel for å støtte palestinerne, viser at israelske myndigheter føler seg presset av boikotten. Boikott nytter!

Israels kampanje møter motbør

Israels massive angrep på BDS-bevegelsen og ytringsfriheten, har ført til sterke reaksjoner. Det er særlig Israels forsøk på å stemple all kritikk av Israel som antisemittisme som vekker avsky og bidrar til den voksende motstanden.

Ytringsfrihet: Frankrike dømt i Den europeiske menneskerettsdomstolen

I en dom fra 11. juni 2018, dømte Den europeiske menneskerettsdomstolen (ECHR) Frankrike for å ha brutt retten til ytringsfrihet for aktivister som oppfordret til boikott av israelske produkter i supermarkeder (artikkel 10 i Den europeiske menneskerettskonvensjonen). Domstolen sier at ytringene aktivistene ble anklaget for handlet om et spørsmål av generell interesse, nemlig staten Israels respekt for folkeretten og menneskerettighetssituasjonen i okkupert Palestina. Frankrike måtte betale 7 380 euro til hver av saksøkerne og 20 000 euro til hele gruppa. BDS France 11.6.2020.

På nettsida til Amnesty International i Storbritannia sier Marco Peroline, representant for Amnesty i Frankrike, at avgjørelsen fra EMD «etablerer en tydelig presedens som bør stoppe misbruket av antidiskrimineringslover til å angripe aktivister som fører kampanje mot menneskerettsbrudd begått av Israel». Amnesty understreker at de ikke selv tar stilling til BDS-bevegelsen. De mener imidlertid at tilhengerne skal ha rett til å uttrykke sine meninger og drive kampanjer uten å bli utsatt for trakassering, trusler om rettsforfølgelse, kriminalisering «eller andre tiltak som angriper deres ytringsfrihet». Siden 2010 har franske myndigheter spesifikt instruert påtalemyndigheten om å bruke antidiskrimineringslover mot BDS-aktivister på en måte som ikke brukes mot aktivister som deltar i samme type boikottkampanjer mot andre land, sier Peroline.

Amnesty-talsmannen mener at dommen fra EMD «bør sende en klar beskjed til alle europeiske stater om at de må slutte å forfølge fredelige aktivister».

Seier for retten til Israel-kritikk og BDS-arbeid i Tyskland

I juni 2017 ble det arrangert et møte på Humboldt-universitetet i Berlin med tale av den israelske politikeren Alida Lavie. Tre BDS-aktivister tok ordet under møtet og anklaget henne og partiet hennes for å støtte krigsforbrytelser og apartheid. Aktivistene var Majid Abusalem – palestinsk journalist fra Gaza; Ronnie Barkan og Stavet Sinai – israelske anti-sionister og menneskerettsaktivister. De ble fysisk kastet ut, og Sinai ble slått i ansiktet av en av sionistene.

I ettertid ble aktivistene ikke bare hengt ut som antisemitter i deler av tysk presse, men også stilt for retten for ulovlig inntrenging på møtet. De tre aktivistene har fått mye politisk støtte og blitt kjent som «The Humboldt 3». Den 3. august 2020 ble alle frikjent for anklagene som gjaldt selve markeringen. Sinai fikk en bot fordi hun prøvde å komme inn igjen og finne ut

hvem som hadde slått henne. Dommen er likevel en klar seier for ytringsfriheten og retten til å fremme Israel-kritikk. Denne seieren er spesielt viktig i Tyskland, der Israel-kritikk lenge har vært forsøkt undertrykt⁵⁸.

I mai 2020 kom et tysk opprop fra 400 akademikere og kunstnere mot politisk knebling. Gjentatte ganger har tyske bymyndigheter avvist å dele ut kunstneriske og akademiske priser fra tyske institusjoner fordi prisvinneren ble ansett som støttespiller for BDS-kampanjen. I oppropet protesterer de mot at priskomiteenes anbefaling blir overkjørt av politiske grunner⁵⁹. Flere av underskriverne bidrar selv i juryer for slike priser.

Norsk opprop fra 57 organisasjoner

I et opprop i februar 2017 forsvarte 57 norske organisasjoner retten til å drive BDS-aktiviteter og til å kjempe for menneskerettighetene og folkeretten med fredelige midler.⁶⁰ Daværende LO-leder Hans-Christian Gabrielsen uttrykte uro for at loven ville ramme kontakten med palestinske fagforeninger, mens generalsekretæren i Mellomkirkelig Råd sa dette til Vårt Land den 7. mars: «Det er ganske alvorlig at loven også rammer de som handler i tråd med internasjonal lov og tar til orde for boikott av varer fra bosettingene».

Israels boikottlov rammer ytrings- og organisasjonsfriheten

I 2011 vedtok parlamentet i Israel, Knesset, The Law of Boycott (boikottloven) etter sterke protester fra israelske menneskerettighetsorganisasjoner (The Guardian 11.7.2011). Loven rammer organisasjoner og enkeltpersoner, både i og utenfor Israel, som oppfordrer til økonomisk, kulturell og akademisk boikott av Israel eller koloniene på Vestbredden. Loven hjemler straffereaksjoner som bøter og innreisenekt til Israel.

De som nektes innreise til Israel mister muligheten til å besøke Palestina, siden Israel også kontrollerer grenseovergangen fra Jordan til Vestbredden. I mars 2017 vedtok Knesset et tillegg til innreiseloven – The Law of Entry⁶¹. Lovtillegget innebærer at det er forbudt å gi visum eller oppholdstillatelse til utenlandske statsborgere som oppfordrer til BDS (Washington Post 7.3.17). Loven er sterkt kritisert både i og utenfor Israel fordi den rammer ytringsfriheten og organisasjoner og personer som kritiserer Israel for brudd på folkeretten. Loven blokkerer også kontakt og samarbeid med palestinerne.

I juli 2016 vedtok Knesset en ny lov som krever at menneskerettighetsgrupper som mottar mer enn halvparten av sin finansiering fra utlandet – inkludert fra europeiske regjeringer – må

---

⁵⁸ <https://samidoun.net/2020/08/humboldt3-mark-political-moral-and-legal-win-over-israeli-colonialism-and-german-state-repression/>

⁵⁹ <https://nopoliticalitmustests.wordpress.com/pledge-opposing-ideological-or-political-interference-and-litmus-tests-in-germany/>

⁶⁰ Stopp Israels angrep på BDS-bevegelsen og kriminalisering av menneskerettighetsaktivister, 18.2.2017 <http://palestinakomiteen.no/wp-content/uploads/2017/02/Stopp-Israels-angrep-paa-BDS-bevegelsen-og-kriminalisering-av-menneskerettighetsaktivister-3.pdf>

⁶¹ Vedtatt 31.7.2003. Hensikten var å hindre immigrasjon av palestinere fra Vestbredden til Israel. <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl-nat.nsf/0/69E0CE273C701F5AC12575C300490AD4>

vise dette tydelig i all kontakt med det offentlige, i aviser, på TV, plakater og internett. Kritikere mener loven vil ramme et par dusin venstreorienterte grupper som arbeider for palestineres rettigheter, mens høyreorienterte NGOer som støtter bosettingene ikke vil bli avkrevd å offentliggjøre sine ofte lille transparente, utenlandske finansieringskilder ([The Guardian 12.7.16](#)).

STUDIESPØRSMÅL

1. Er Israels angrep på BDS-bevegelsen i tråd med demokratiske prinsipper?
2. Hva er problemet med IHRA-definisjonen av antisemittisme (jødehat) og eksemplene?
3. Hvordan motarbeider israelske myndigheter kritikk av landets politikk og kontakt med palestinerne?

Del 7 Ofte stilte spørsmål – for og imot boikott

Hvorfor boikotte akkurat Israel?

Svar: Israel er ikke den eneste staten som begår menneskerettighetsbrudd. Men at urett skjer flere steder i verden er ingen grunn til å la være å engasjere seg for palestineres rettigheter. Å si at det finnes verre stater enn Israel, kan ikke bety at Israel skal ha immunitet mot kritikk og reaksjoner helt til all annen urett i verden er borte.

Men Israel er også et spesielt tilfelle. Den er en av de få stater i dagens verden som både praktisk og juridisk er bygd på at én folkegruppe – jødene (slik Israel definerer en jøde) – skal ha forrang, mens en annen gruppe – palestinerne – undertrykkes, trakasseres og fordrives fra deler av landet. Det er dette som gjør Israel ikke bare til en okkupasjonsmakt, men til en settler- og apartheidstat. Palestinerne utgjør i dag omtrent halvparten av befolkningen i det samlede, historiske Palestina som er under israelsk kontroll.

Er ikke boikotten bare antisemittisme i praksis?

Svar: Å kjempe mot Israels okkupasjon, kolonialisme og apartheid er ikke antisemittisme, men legitim kritikk av Israels politikk og handlinger. Det er feil å gi Israel fritak fra sanksjoner for brudd på internasjonal rett, mens landet på samme tid nyter godt av økonomisk støtte, forskningsstøtte via EU og gunstige handelsavtaler både med USA og EU – og etter hvert flere araberstater.

Boikotten handler ikke om å boikotte individer eller en etnisk gruppe, men er rettet mot statlige institusjoner og representanter for denne. Mange aktive forkjempere for boikotten er også jøder. Påstanden om antisemittisme blander sammen Israel som stat og jøder; som er en

religiøs gruppe, folkegruppe eller personer som kulturelt anser seg som jøder. Ikke alle jøder er israelere, de fleste jøder bor i andre land. Og ikke alle israelere er jøder – over 20% av de 8,3 millioner innbyggerne i Israel (uten okkuperte områder) er ikke jøder. Boikotten er heller ikke rettet mot israelere (jøder eller andre) som arbeider i institusjoner utenfor Israel, for eksempel ved engelske eller franske universiteter.

Antisemittisme er en form for rasisme. Det er et gammelt og internasjonalt fenomen, en sterk negativ fantasi om jødernes egenskaper i kraft av at de er jøder. Antisemittisme trenger ikke fakta for å overleve. Men Israels erobringer av land og den dårlige behandlingen av palestinerne, både på okkupert område og i selve Israel, gjør det lettere for antisemitter å rekruttere. Særlig fordi Israel selv gir inntrykk av at staten representerer alle verdens jøder og misbruker jødiske, religiøse symboler som symboler for statsmakten – særlig Davidsstjernen og den sjuarmete lysestaken.

Det automatiske svaret fra «venner» av Israel, er å beskyldte kritikerne for antisemittisme. Dette er et lettvinnt forsøk på å unngå å ta stilling til innholdet i kritikken ved å mistenkeliggjøre kritikernes motiver. Men det er også farlig, for det kan svekke årvåkenheten mot virkelig antisemittisme. (Om IHRA-definisjonen i Del 6).

Akademisk og kulturell boikott undergraver prinsippet om akademisk og kulturell frihet.

Svar: Det stemmer ikke. BDS-bevegelsen ønsker ikke å begrense israelske forskeres og kulturarbeideres rett til å si hva de vil, forske på hva de ønsker eller skape den kunsten de selv vil. Boikotten retter seg heller ikke mot individer fra Israel. Den retter seg mot forsknings- og kultursamarbeid med israelske universiteter, forsknings institusjoner, kunst- og kulturinstitusjoner. Den rammer bare enkeltpersoner i den grad de opptrer på vegne av eller representerer disse institusjonene.

Det boikotten gjør, er å markere motstand mot den israelske staten og okkupasjons- og apartheidpolitikken, også på det akademiske og kulturelle området. Akademisk og kulturell frihet er viktige rettigheter å forsvare, men ikke hvis de går på bekostning av, går ut over eller begrenser andres akademiske og kulturelle rettigheter.

Selv om israelske universitetsansatte og undervisningsinstitusjoner ikke har protestert mot okkupasjonen av Palestina og apartheidpolitikken, må det være bedre å fortsette å snakke med dem og bygge broer. Det gjelder også kunstnere og kulturinstitusjoner.

Svar: Ingen av dem som boikotter ønsker å slutte å snakke med israelske akademikere eller kunstnere. Vi er alltid interesserte i samtale og diskusjon med israelske kolleger, og vi gjør det ved alle anledninger. Det vi ikke ønsker, er ”business as usual”. Vi ønsker ikke å la israelske akademikere og israelsk publikum fortsette å tro at Israel kan gjøre hva som helst i de okkuperte områdene eller mot palestinerne i Israel, uten at verden reagerer. Det er Israels institusjoner og motstanderne av boikott som forsøker å kneble kritikere.

Mange av dem som er mest kritiske til sitt lands politikk er akademikere. Hvorfor skal vi angripe dem med boikott?

Svar: Det er sørgelig få israelske akademikere som protesterer åpent og tydelig mot den israelske regjeringens undertrykking og diskriminering. Ilan Pappé, en respektert historiker fra Haifa universitet som har uttalt seg klart mot okkupasjonen, har anslått tallet på dem som aktivt har motarbeidet Israels restriksjoner overfor palestinsk utdanning og forskning til mindre enn 100. Så langt er det ikke vedtatt en eneste uttalelse fra en israelsk universitetsledelse til forsvar for palestinerne akademiske frihet. (Pappé 2017⁶²). Det er kritisk debatt rundt disse spørsmålene i deler av israelsk presse, men foreløpig lite å høre fra universitetene.

Hvorfor kan vi ikke nøye oss med å hjelpe palestinske universiteter?

Svar: Boikott-kampanjen handler ikke bare om de palestinske universitetene. Den er også en reaksjon på de mange bruddene på menneskerettigheter og folkerett som blir begått av Israels regjering, særlig i de okkuperte områdene og Øst-Jerusalem. Uansett er det ikke spørsmål om å hjelpe de palestinske universitetene *eller* boikotte de israelske. Vi må gjøre begge deler.

Boikott skaper avstand, den hindrer dialog og samarbeid for å løse konflikten.

«Boikott skaper avstand, og Regjeringen tror i stedet på dialog og samarbeid for å skape tillit som en forutsetning for å løse konflikten mellom israelere og palestinere» (Stortingsprop 1 S, 2017 – 2018).

Svar: Dette er et av de vanligste argumentene mot boikott av Israel. Boikott defineres utelukkende som et middel til å så hat og splid, i motsetning til dialog som er fredsskapende. Argumentet er basert på en misforstått oppfatning av hva boikott er og hvordan konflikten kan

---

⁶² Ilan Pappé: Ten Myths about Israel (2017) – også utgitt på norsk.

løses. Boikott utelukker ikke dialog. Kampanjer som oppfordrer til boikott bidrar til diskusjon og meningsutveksling, bevisstgjøring og en mer opplyst offentlighet.

Boikotten eksisterer fordi dialog ikke strekker til i en situasjon med grunnleggende ulik maktbalanse. Gjensidig anerkjennelse og palestinsk selvstyre var hovedpunktene i Oslo-avtalen, som ble signert i 1993. Intensjonen var en «tostatsløsning» - at Israel og Palestina på sikt skulle bli to selvstendige land. Mer enn 25 år med ”dialog” (etter Oslo-avtalen) har Israel utnyttet til å intensivere koloniseringen av palestinske områder. Norge er medskyldig.